

RAAP-RAPPORT 7153

Plangebied Tata Steel Layout Area's te Velsen-Noord, gemeente Heemskerk, Beverwijk en Velsen

Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek

Archeologie | Cultuurhistorie | Erfgoed

Colofon

Titel: Plangebied Tata Steel Layout Area's te Velsen-Noord, gemeente Heemskerk, Beverwijk en Velsen. Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek.

Versie: 21-06-2024

Auteur: [REDACTED]

Projectcode: TATA24GEEL

Bestandsnaam: RAAPrap_7153_TATA24GEEL_20240621

Autorisatie: [REDACTED]

ISSN: 0925-6229

RAAP

Leeuwendeldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

Telefoon: 0294-491 500

E-mail: raap@raap.nl

Website: www.raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2024

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van Tata Steel heeft RAAP in mei 2024 een archeologisch vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Tata Steel Layout Area's te Velsen-Noord in de gemeente Heemskerk, Beverwijk en Velsen. Het onderzoek vond plaats in het kader van een omgevingsvergunning.

Op grond van de onderzoeksresultaten en onder verwijzing naar de doelstellingen, kunnen de volgende uitspraken worden gedaan:

- De geplande ingrepen reiken tot maximaal 2 m diep.
- Vanaf 36 tot 25 m diepte geldt een niet nader te specificeren verwachting voor de aanwezigheid van resten van tijdelijke kampementen van jagers-verzamelaars uit de steentijd.
- Deelgebieden 2 t/m 6 en 9 t/m 11 zijn grotendeels tot 3 m en dieper verstoord, met (meestal aan de randen) ondiepere verstoringen van 0 tot 1,5 m diep.
- Deelgebieden 1 & 7 zijn verstoord van 0 tot 1,5 m -mv met (meestal aan de randen) diepere verstoringen van 3 m en meer.
- Deelgebied 8 is van 0 tot 1,5 m diep verstoord.
- De Oude Duinen kunnen in deelgebied 1 voorkomen tot 3,09 m +NAP / 4,71 m -mv; dit niveau wordt niet geraakt door de geplande ingrepen.
- De Oude Duinen kunnen in deelgebied 2 voorkomen tot 3,45 m +NAP / 1,19 m -mv; dit niveau wordt geraakt door de voorgenomen ingrepen.
- De Oude Duinen kunnen in deelgebied 3 en 4 voorkomen tot 5 m +NAP / respectievelijk 9 en 7 cm -mv; dit niveau wordt geraakt door de geplande ingrepen.
- De Oude Duinen kunnen in deelgebied 11 voorkomen tot 5 m +NAP / 2,74 m -mv; dit niveau wordt niet geraakt door de voorgenomen ingrepen.
- In de overige deelgebieden kunnen de Oude Duinen tot 5 m +NAP voorkomen, dit is vanaf maaiveld.
- Vanaf de onderzijde van de aanwezige verstoring bestaat de kans op de aanwezigheid van afgedekte bodemhorizonten waarin resten van bewoning door landbouwsamenlevingen aanwezig kunnen zijn. Binnen het traject van de Oude Duinen en strandwallen kunnen resten worden verwacht uit de ijzertijd tot en met de 16e eeuw.
- In deelgebied 2 bestaat een kleine kans op de aanwezigheid van resten van akkers, tuinen of plantenbedden van buitenplaats Tusschenwijk, dat ten noordwesten ervan lag.
- Er bestaat een kans op de aanwezigheid van resten van Duitse stellingen aan en direct onder maaiveld in deelgebied 2-6 en 9-10.

Op basis van de resultaten van het onderzoek blijkt dat in het plangebied (mogelijk) archeologische resten bedreigd worden door de voorgenomen bodemingrepen. Daarom wordt geadviseerd om in het plangebied een verkennend booronderzoek te laten uitvoeren. Een dergelijk vervolgonderzoek heeft tot

doel de opbouw van de ondergrond, de bodemopbouw en/of bodemverstoringen gedetailleerd in kaart te brengen. Aan de hand daarvan kan de in dit bureauonderzoek opgestelde archeologische verwachting worden getoetst en kunnen concrete gegevens worden verzameld over gaafheid en diepteligging van de verwachte archeologische resten. In alle deelgebieden wordt dit onderzoek aanbevolen, behalve in deelgebied 1 en 11, waar het niveau van de Oude Duinen naar verwachting niet zal worden geraakt door de voorgenomen ingrepen. Geadviseerd wordt het booronderzoek primair – gezien de geplande diepte van de ingrepen – te beperken tot die delen van de plangebieden die 0 tot 1,5 m diep zijn verstoord. Voor de delen die tot 3 m en dieper zijn verstoord wordt alleen geadviseerd incidenteel een controleboring te laten verrichten.

Voor reeds onderzochte delen van de plangebieden wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd evenals delen van de plangebieden waar kabel- en leidingsleuven doorheen lopen.

Het verdient aanbeveling wanneer tijdens het booronderzoek in de Oude Duinen goed afgedekte humeuze lagen worden aangetroffen, deze in het veld te laten bemonsteren ten behoeve van macrobotanisch onderzoek. Hiermee kunnen akkerlagen worden geïdentificeerd en bewoning in de omgeving worden vastgesteld.

Eventueel aanwezige resten uit de Tweede Wereldoorlog van de inrichting van het landschap voor militaire doeleinden zijn niet goed op te sporen. Doorgaans worden deze per toeval aangetroffen. Voor het geval dat dergelijke resten tijdens de werkzaamheden worden aangetroffen, verdient het aanbeveling om vooraf een meldingsprotocol af te stemmen met het bevoegd gezag en vast te stellen.

Dit rapport geeft (selectie)adviezen. Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Heemskerk, Beverwijk en Velsen, deze al dan niet over te nemen in de vorm van een (selectie)besluit.

Inhoud

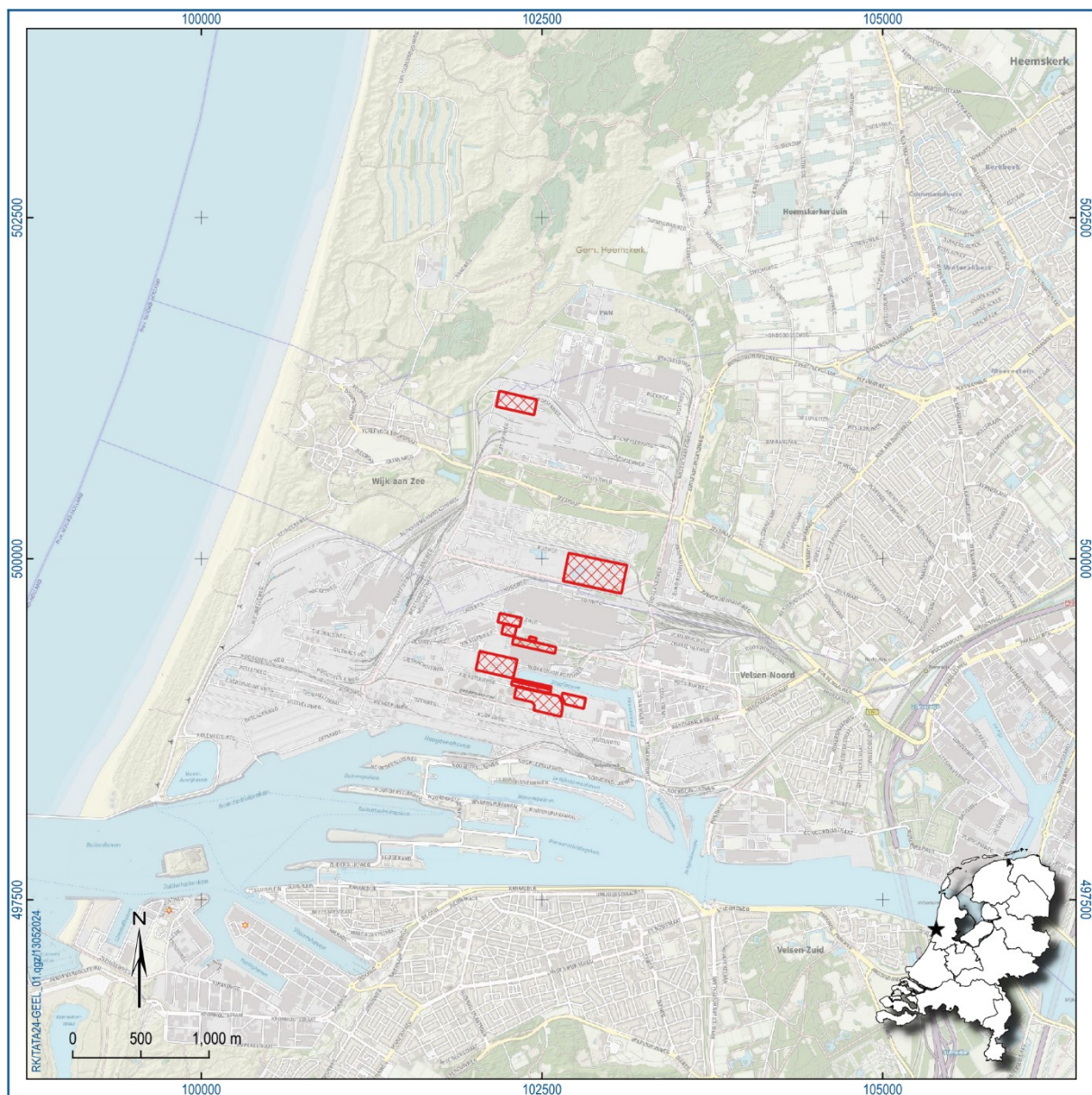
Samenvatting	3
Inhoud	5
1 Inleiding	6
1.1 Kader	6
1.2 Administratieve gegevens	11
1.3 Doel- en vraagstelling	11
2 Bureauonderzoek	12
2.1 Methode	12
2.2 Aardkundige situatie	12
2.3 Archeologische gegevens	18
2.4 Historische situatie	27
2.5 Huidige situatie	33
2.6 Toekomstige situatie	37
3 Gespecificeerde archeologische verwachting	38
4 Conclusies en advies	40
4.1 Conclusie	40
4.2 Advies	40
4.3 Tot slot	41
Literatuur	43
Websites/Digitale bronnen	43
Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen	45

1 Inleiding

1.1 Kader

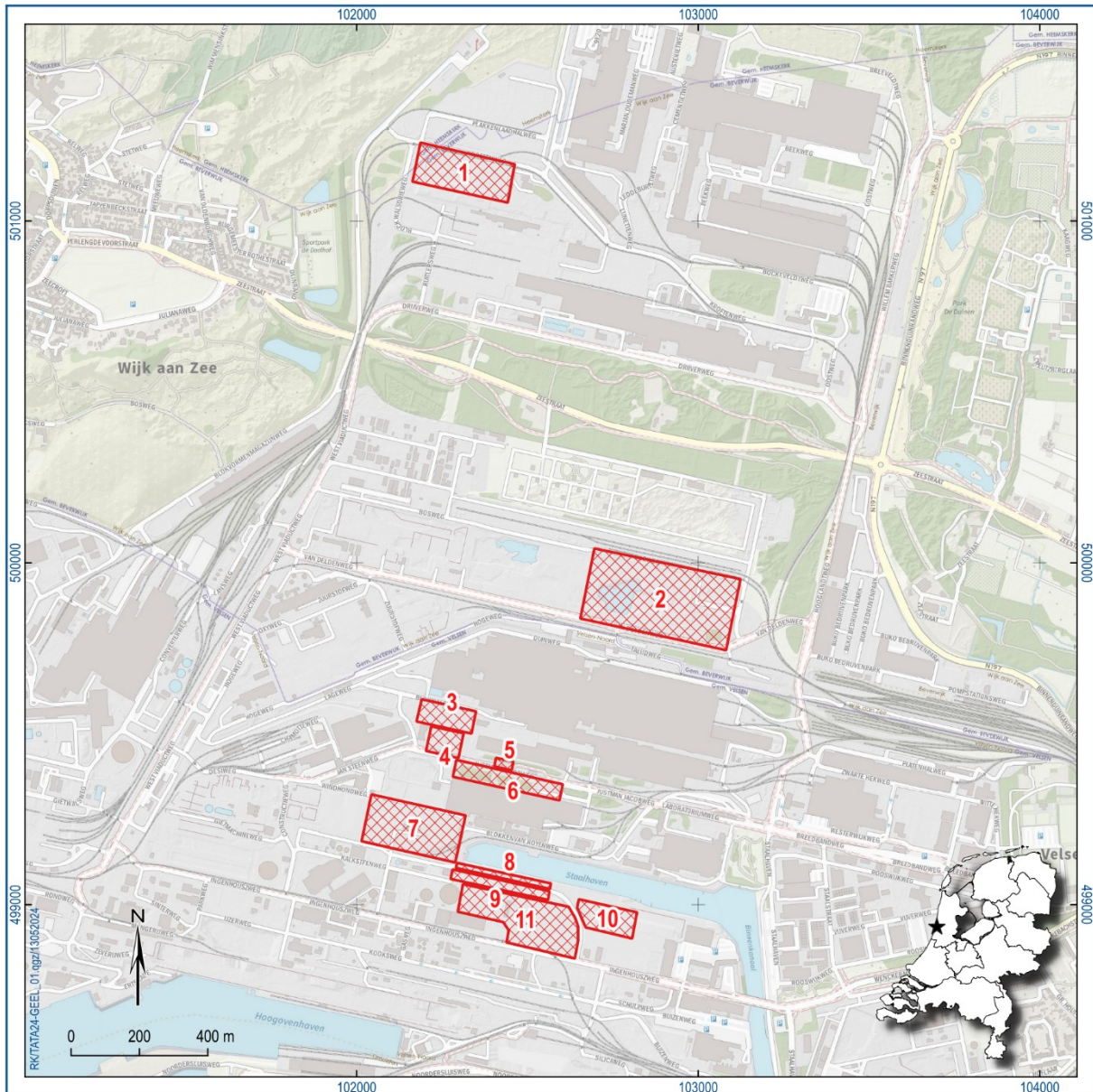
Aanleiding

In opdracht van Tata Steel heeft RAAP in mei 2024 een archeologisch vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Tata Steel Layout Area's te Velsen-Noord in de gemeente Heemskerk, Beverwijk en Velsen (figuur 1). Het onderzoek vond plaats in het kader van een omgevingsvergunning.

Figuur 1. Aanduiding plangebied. Inzet: ligging in Nederland (ster).

Het plangebied bestaat uit elf deelgebieden verdeeld over het terrein van Tata Steel. Deze worden waar nodig voor het doel van deze rapportage uit elkaar gehouden met nummers zoals aangegeven in figuur 2.

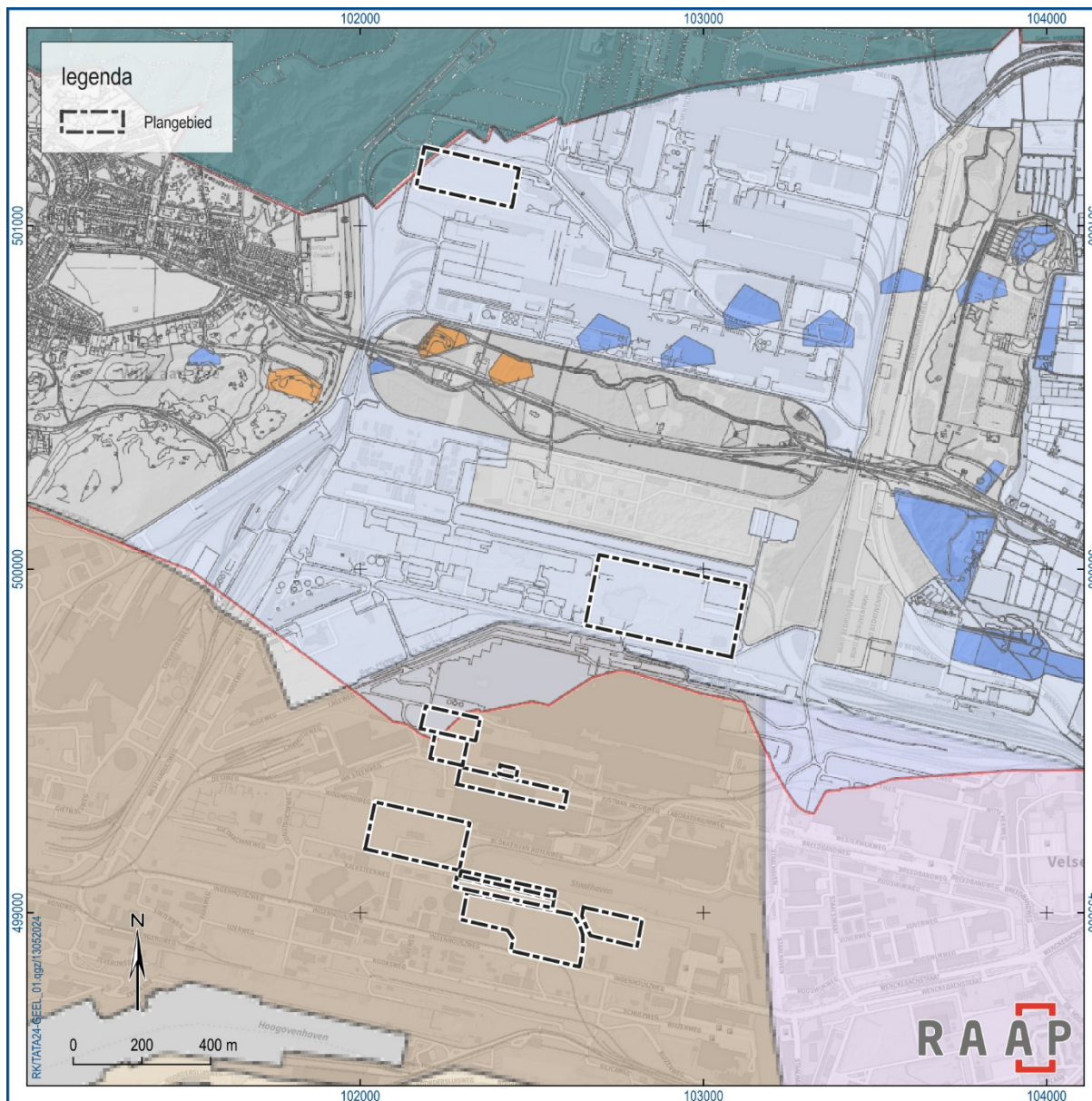
Figuur 2. Nummering van de deelgebieden.

Juridisch en beleidskader

Het uitgangspunt voor dit onderzoek wordt gevormd door het wettelijk en beleidsmatig kader voor de ruimtelijke ordening en monumentenzorg. De gemeente is de bevoegde overheid die een besluit zal nemen over hoe om te gaan met de eventueel aanwezige archeologische waarden.

Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Heemskerk, Beverwijk en Velsen ligt het plangebied in drie verschillende beleidszones. Het beleid hiervoor schrijft voor dat er bij bodemingrepen groter dan 500 m² en dieper dan 35 cm -mv (in Velsen) of dieper dan 40 cm -mv (in

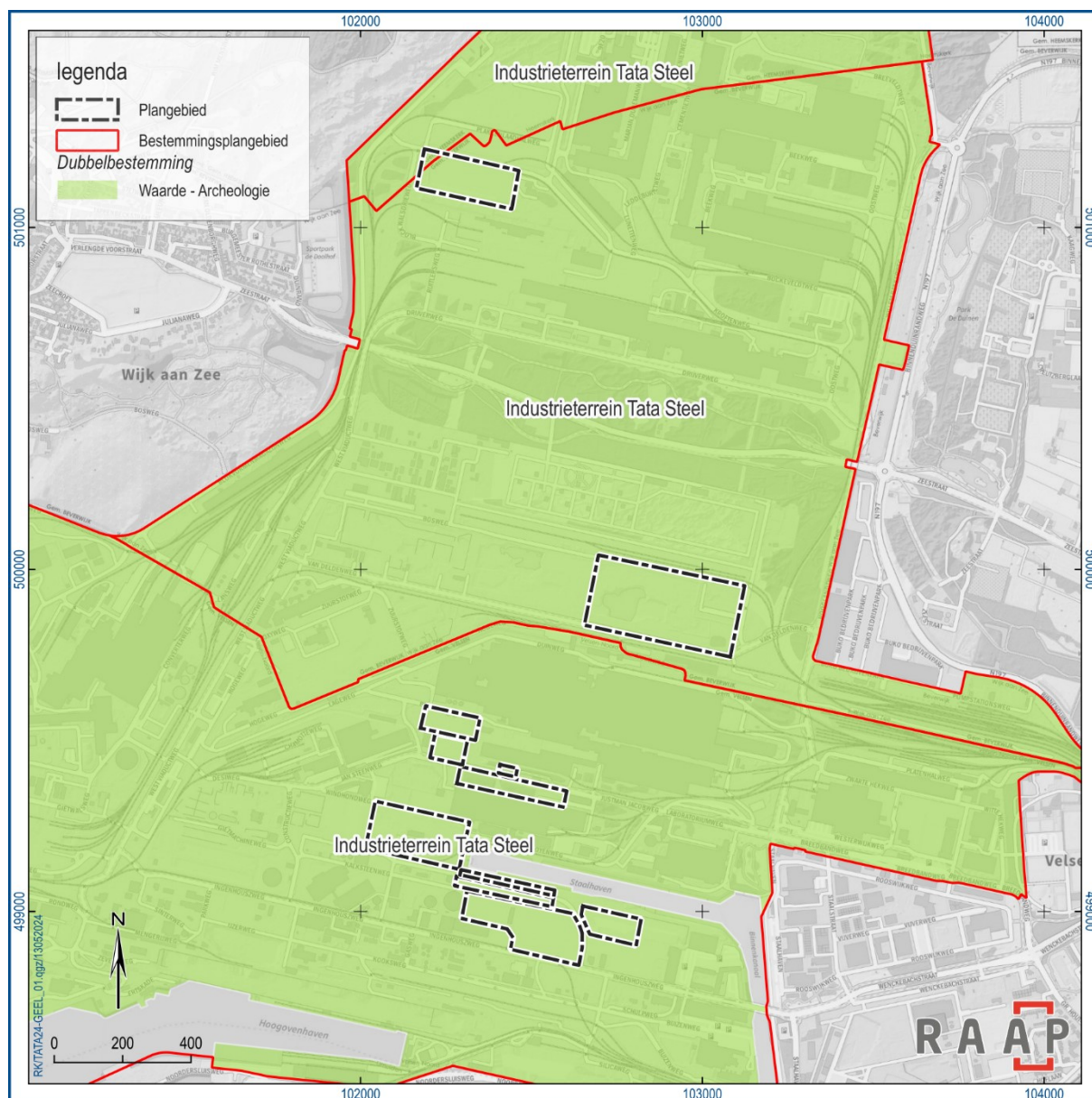
Beverwijk en Heemskerk) een archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd. Alleen het westelijke deel van deelgebied 3 valt in een zone waarvoor een archeologische onderzoeksplicht geldt bij ingrepen groter dan 2500 m² en dieper dan 40 cm (grijs in figuur 3).

Figuur 3. Gemeentelijke archeologische beleidskaarten.

Deze voorschriften zijn – met uitzondering van de zone waarbinnen archeologisch onderzoek pas verplicht is bij ingrepen groter dan 2500 m² – verankerd in drie bestemmingsplannen “Industrieterrein Tata Steel” in alle drie de gemeenten. Met dat verschil dat in alle drie gemeenten de vrijstellingsdiepte 60 cm -mv is geworden (figuur 4).¹

¹ Beverwijk: https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0375.BPtatasteel-OH01/r_NL.IMRO.0375.BPtatasteel-OH01_2.13.html
Velsen: https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0453.BP0200TATASTEEL1-I001/r_NL.IMRO.0453.BP0200TATASTEEL1-I001_2.11.html

Figuur 4. Archeologische dubbelbestemmingen.

De ingrepen zijn groter dan de gehanteerde vrijstellingsgrenzen. Een archeologische onderbouwing met betrekking tot de eventuele aanwezigheid van archeologische waarden is daarom verplicht conform de vigerende bestemmingsplannen.

Kwaliteitsborging

De werkzaamheden zijn uitgevoerd onder certificaat BRL SIKB 4000, conform artikel 5.4 van de Erfgoedwet. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep. De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, vigerende versie), beheerd door de Stichting

Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), is door de minister aangewezen als norm.

RAAP is gecertificeerd voor de protocollen 4001 Programma van Eisen, 4002 Bureauonderzoek, 4003 Inventariserend veldonderzoek (landbodems), onderdelen proefsleuven en overig, alsmede 4004 Opgraven (landbodems).

Zie bijlage 1 voor de dateringen van de in dit rapport genoemde archeologische perioden.

1.2 Administratieve gegevens

Type onderzoek	Bureauonderzoek
Opdrachtgever	Tata Steel
Bevoegde overheid	Gemeente Heemskerk, Beverwijk en Velsen
Plaats	Velsen-Noord
Gemeente	Heemskerk, Beverwijk en Velsen
Provincie	Noord-Holland
Centrumcoördinaten (X/Y)	102.889 / 499.895
Toponiem	Velsen-Noord
Kadastrale gegevens	WIJ02 E 910
Oppervlakte plangebied	265.495 m ²
Afbakening onderzoeksgebied	Tijdens onderhavig onderzoek is het plangebied inclusief een zone van 500 m rondom het plangebied onderzocht.
Onderzoeksperiode	Mei 2024
Uitvoerder	RAAP West
Projectleider	
Projectmedewerkers	-
RAAP-projectcode	TATA24GEEL
Archis-onderzoeksmeldingsnummer	5605535100
Beheer en plaats documentatie	RAAP regio West te Leiden en op termijn het provinciaal depot, Archis en e-depot.

Tabel 1. Administratieve gegevens.

1.3 Doel- en vraagstelling

Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting aan de hand van verzamelde informatie over bekende en verwachte archeologische resten. Deze onderzoeksfase betreft de eerste fase binnen het traject van archeologisch vooronderzoek dat als einddoel heeft de archeologische waarde van het terrein, dan wel de archeologische vindplaats vast te stellen. Hiertoe is een aantal onderzoeksvragen geformuleerd:

- Hoe ziet de geo(morfo)logische en/of bodemkundige opbouw van het plangebied eruit?
- Welke gegevens met betrekking tot archeologische complexen in en rond plangebied zijn reeds bekend?
- Wat was het historisch landgebruik van het plangebied en wat is het landgebruik nu en wat is de invloed daarvan op de (verwachte) archeologie en (bodem)gaafheid?
- Wat is de gespecificeerde verwachting ten aanzien van nog onbekende archeologische waarden in het gebied? En wat zijn hiervan de prospectiekenmerken?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventuele archeologische resten?
- Op welke wijze kan bij de planvorming met archeologische resten worden omgegaan?
- Met de inzet van welke zoekmethoden kunnen verwachte resten systematisch opgespoord worden (zoeksleuven, booronderzoek, veldkartering, geofysisch etc.)?

2 Bureauonderzoek

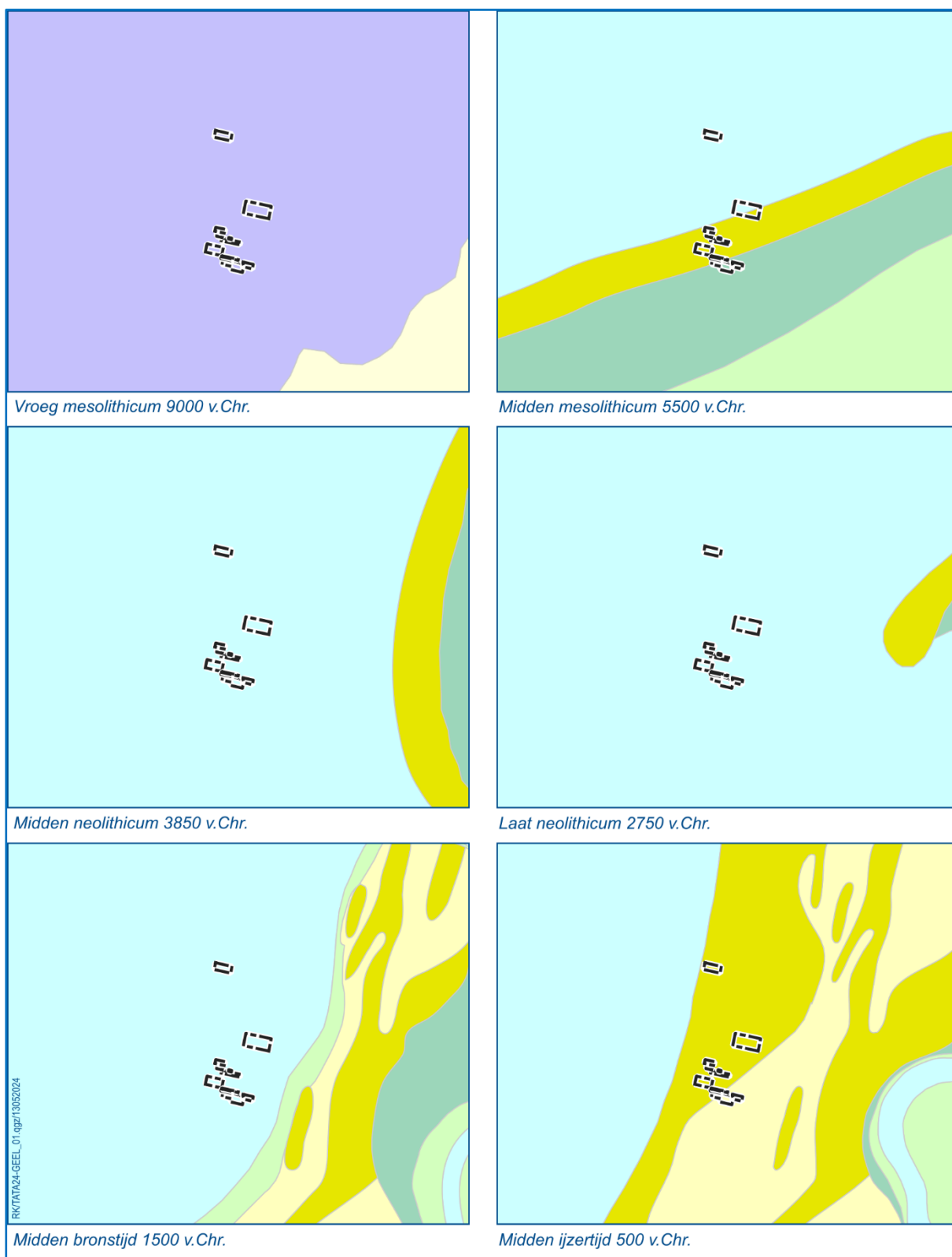
2.1 Methode

Het bureauonderzoek dient ervoor om – op basis van verschillende bronnen – inzicht te krijgen in de genese van het landschap, de bodemopbouw en de sporen die het menselijk gebruik in de loop van de tijd heeft achtergelaten. Met behulp van deze gegevens wordt een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld.

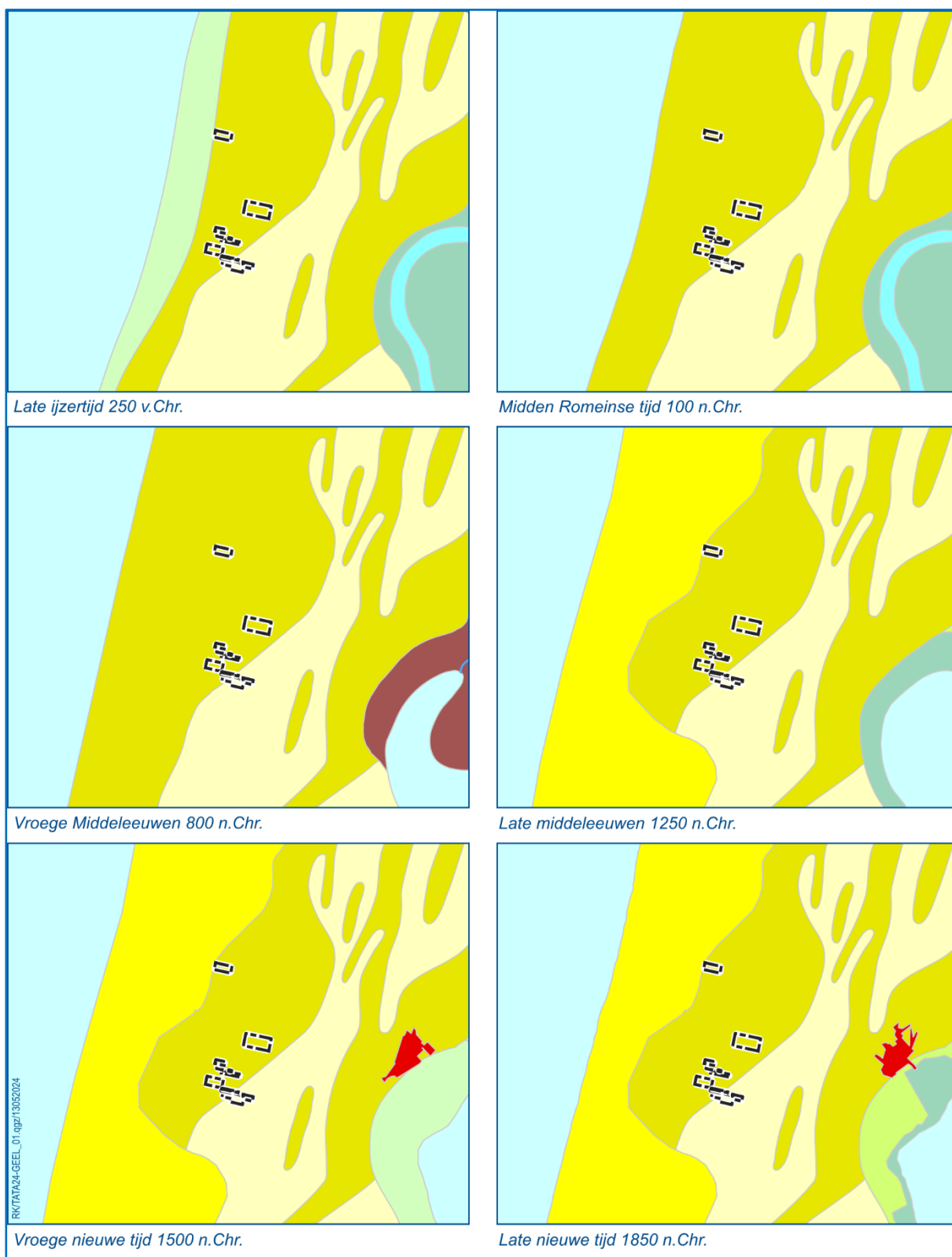
Naast de conform de KNA verplichte bronnen is door de gebiedsexperts van RAAP een beredeneerde keuze gemaakt uit betrouwbare bronnen die voor de archeologische verwachting relevante informatie bevatten (zie bijlage 2 voor de motivering). Daarvoor is gebruik gemaakt van de landelijk en voor RAAP digitaal beschikbare archieven. Voor de beschrijving van de historische situatie is gebruik gemaakt van hiervoor relevante informatiedragers. Voor de actuele metadata van de verzamelde gegevens (gemeente, plaats, etc.) wordt verwezen naar het van toepassing zijnde data-archief.

2.2 Aardkundige situatie

Aan het einde van de laatste ijstijd lag het plangebied op een zandige toendravlakte die nu op ongeveer 22 m -NAP ligt. Met het einde van de ijstijd begon het huidige geologische tijdvak, het Holoceen, waarin het klimaat warmer werd, de zeespiegel steeg en het landschap sterk veranderde. Aanvankelijk vormde zich veen in het plangebied, dat daarna veranderde in een getijdengebied en tenslotte in zee kwam te liggen. Pas in de ijzertijd kwam het weer op land te liggen, als gevolg van de zeewaartse uitbreiding van de kust (figuur 5). Sinds die tijd ligt het plangebied op een strandwal met Oude Duinen, in een kustzone opgebouwd uit hogere strandwallen en duinen, en lagere strandvlaktes. Vanaf ongeveer het jaar 1000 begon de kust zich weer terug te trekken. Het vrijkomende zand werd landinwaarts geblazen en vormde de Jonge Duinen. Het plangebied lag echter volgens de landschapsreconstructie te ver landinwaarts om afgedekt te raken door deze Jonge Duinen (figuur 6). Afgaande op historische kaarten hebben de Jonge Duinen zich echter wel uitgestrekt tot aan het plangebied en lijkt de landschapsreconstructie gebaseerd op de lagere ligging van het huidige in de 20^e eeuw afgegraven en geëgaliseerde duingebied (zie § 2.4 historische situatie).

Figuur 5. Landschappelijke ontwikkeling vanaf de laatste ijstijd tot en met de midden ijzertijd. Paars: dekzand uit de ijstijd; blauw: water; vaalgeel: strandwallen; donkergroen: kwelders; lichtgroen: wadden en slikken; lichtgeel: Oude Duinen ([redacted], 2006).

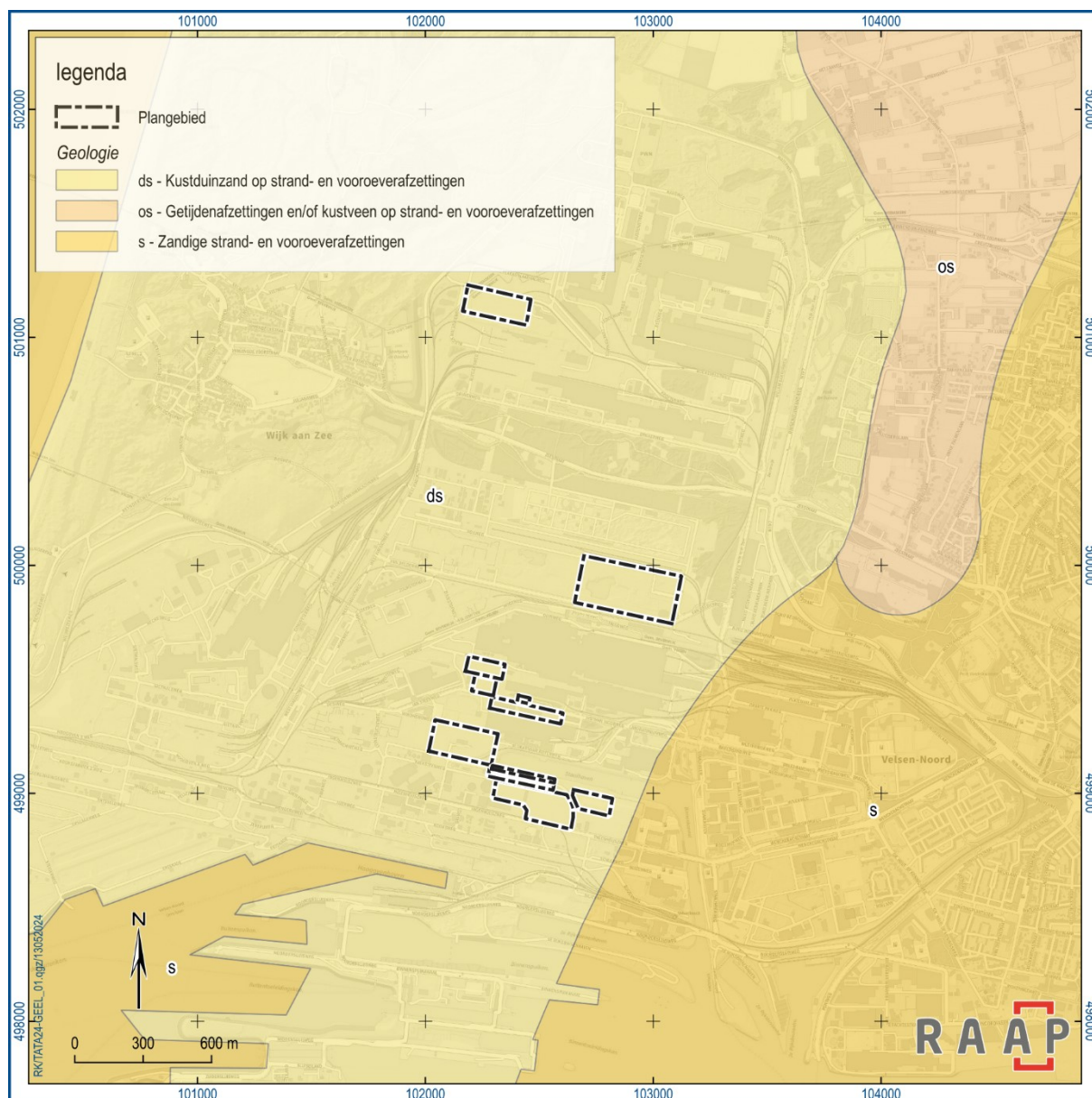
Figuur 6. Landschappelijke ontwikkeling van de late ijzertijd tot de 19^e eeuw. Blauw: water; vaalgeel: strandwallen; donkergroen: kwelders; lichtgroen: wadden en slikken; lichtgeel: Oude Duinen; bruin: veen; felgeel: Jonge Duinen; rood: stedelijke bebouwing ([redacted], 2006).

Geologische situatie ²	Kustduinzand op strand- en vooroeverafzettingen (ds in figuur 7); Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Zandvoort.
Geomorfologische situatie ³	Vlakte ontstaan door afgraving en/of egalisatie van duinen of strandwallen (11B76; figuur 8).
Ouderdom geomorfologische structuur	Holoceen.
Bodemkundige situatie	Niet gekarteerd, maar afgaande op de omgeving waarschijnlijk kalkhoudende duin- en vlakvaaggronden in respectievelijk fijn en matig fijn zand (Zd20A en Zn50A; figuur 9).
Verwachte diepteligging van archeologisch relevante lagen	Vanaf direct aan maaiveld.

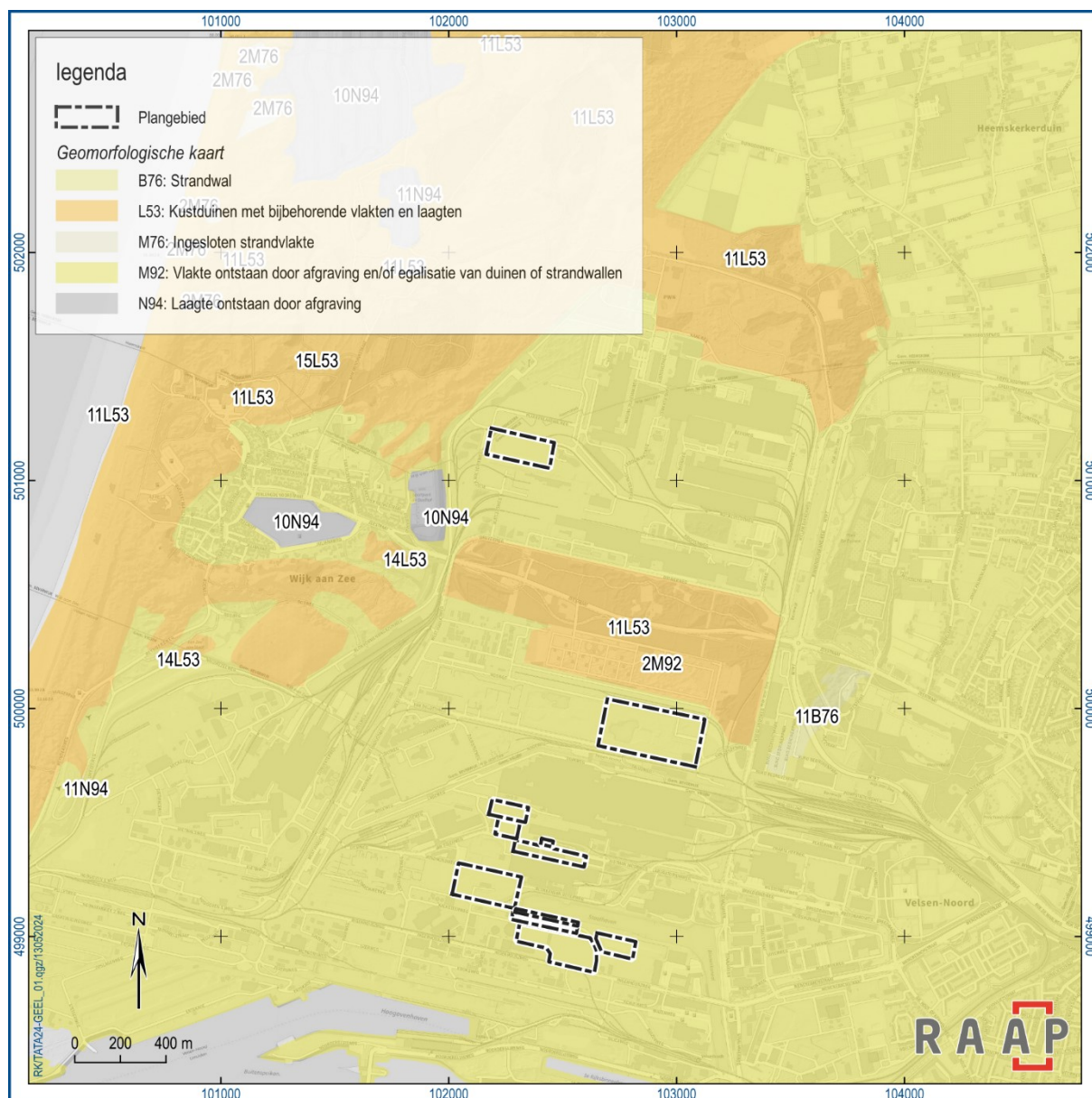
Tabel 2. Overzicht van geraadpleegde geologische, geomorfologische en bodemkundige kenmerken van het plangebied en de directe omgeving.

² Weerts e.a., 2006; TNO, 2021.

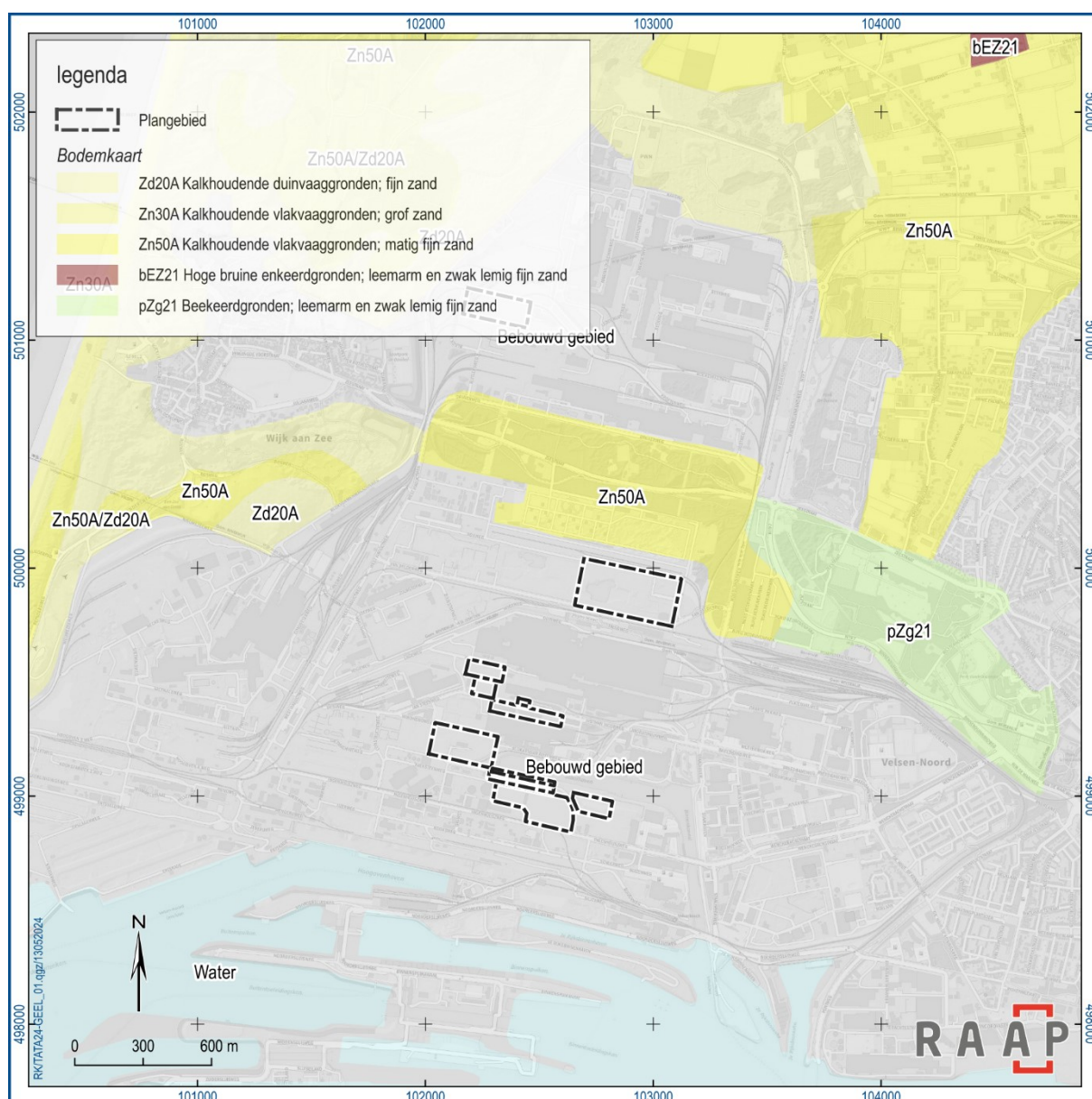
³ Koomen & Maas, 2004.

Figuur 7. Geologische kaart.

Figuur 8. Geomorfologische kaart.

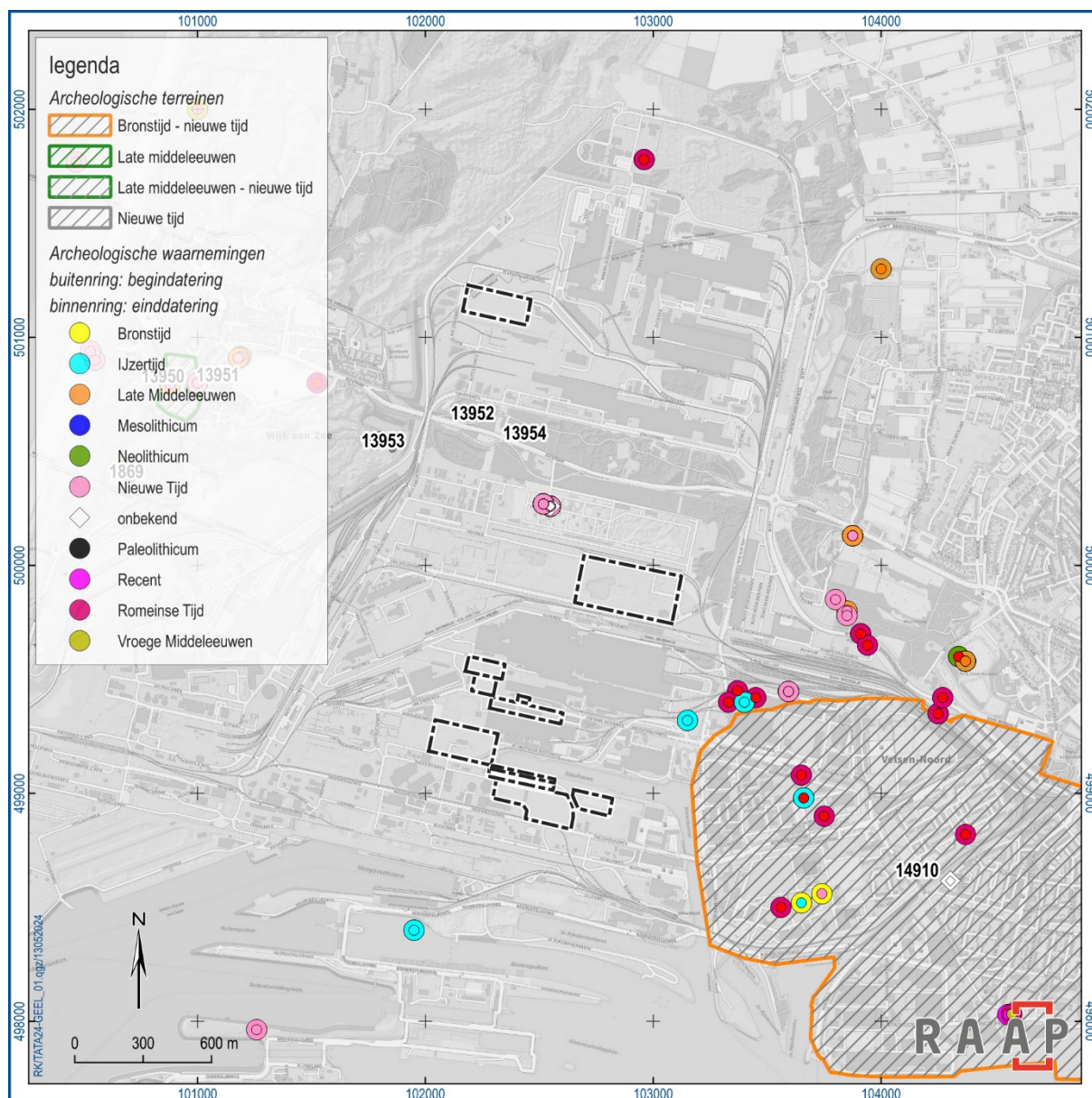

Figuur 9. Bodemkaart.

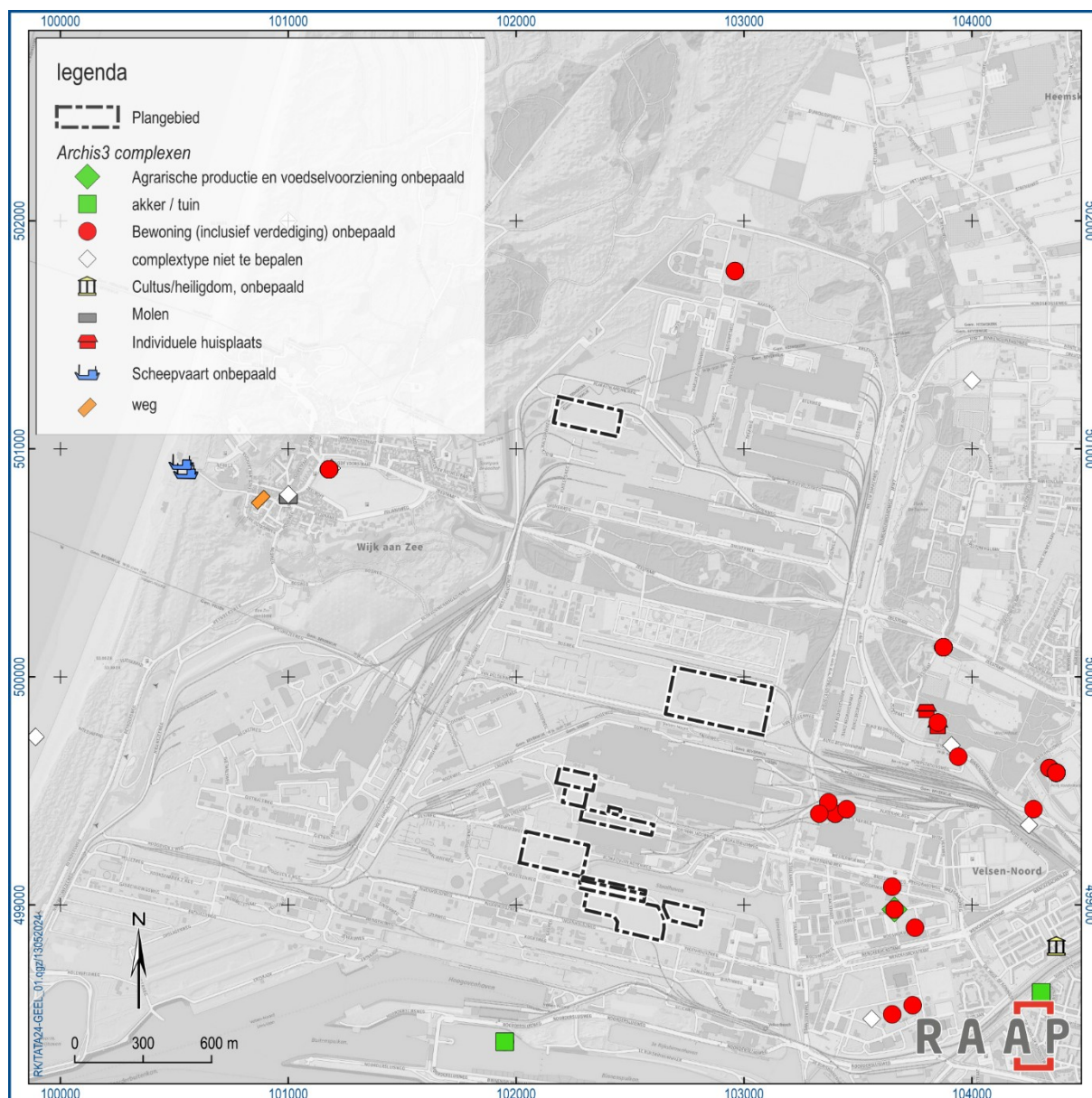
2.3 Archeologische gegevens

Bekende archeologische gegevens

Binnen 500 m van het plangebied liggen vier bekende archeologische terreinen en zeven archeologische waarnemingen. Deze wijzen op gebruik en bewoning van het landschap door de mens gedurende vrijwel alle perioden vanaf de ijzertijd (figuur 10, tabel 3 & tabel 4). Het gaat daarbij voornamelijk om bewoning, maar ook om landbouw (figuur 11). Drie van de archeologische terreinen (13952 t/m 13954) betreffen lunetten uit een reeks van 24 lunetten van de Linie van Beverwijk, aangelegd in 1800 naar aanleiding van de – overigens mislukte – Engels-Russische invasie in de kop van Noord-Holland in 1799 met als doel zuidelijk Noord-Holland te beschermen tegen een invasie vanuit het noorden.

Figuur 10. Archeologische informatie (Archis3).

Figuur 11. Archeologische complextypen (Archis3).

Mon.Nr	Waarde	Complex	Beginperiode	Eindperiode
13953	Terrein van archeologische waarde	Versterking, onbepaald	Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC	Nieuwe tijd: 1500 - 1950
13952	Terrein van archeologische waarde	Versterking, onbepaald	Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC	Nieuwe tijd: 1500 - 1950
13954	Terrein van archeologische waarde	Versterking, onbepaald	Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC	Nieuwe tijd: 1500 - 1950
14910	Terrein van archeologische waarde	Percelering/verkaveling	Bronstijd: 2000 - 800 vC	Nieuwe tijd: 1500 - 1950
		Landbouw	Bronstijd: 2000 - 800 vC	Nieuwe tijd: 1500 - 1950
		Nederzetting, onbepaald	Bronstijd: 2000 - 800 vC	Nieuwe tijd: 1500 - 1950

Tabel 3. Archeologische terreinen (Archis3).

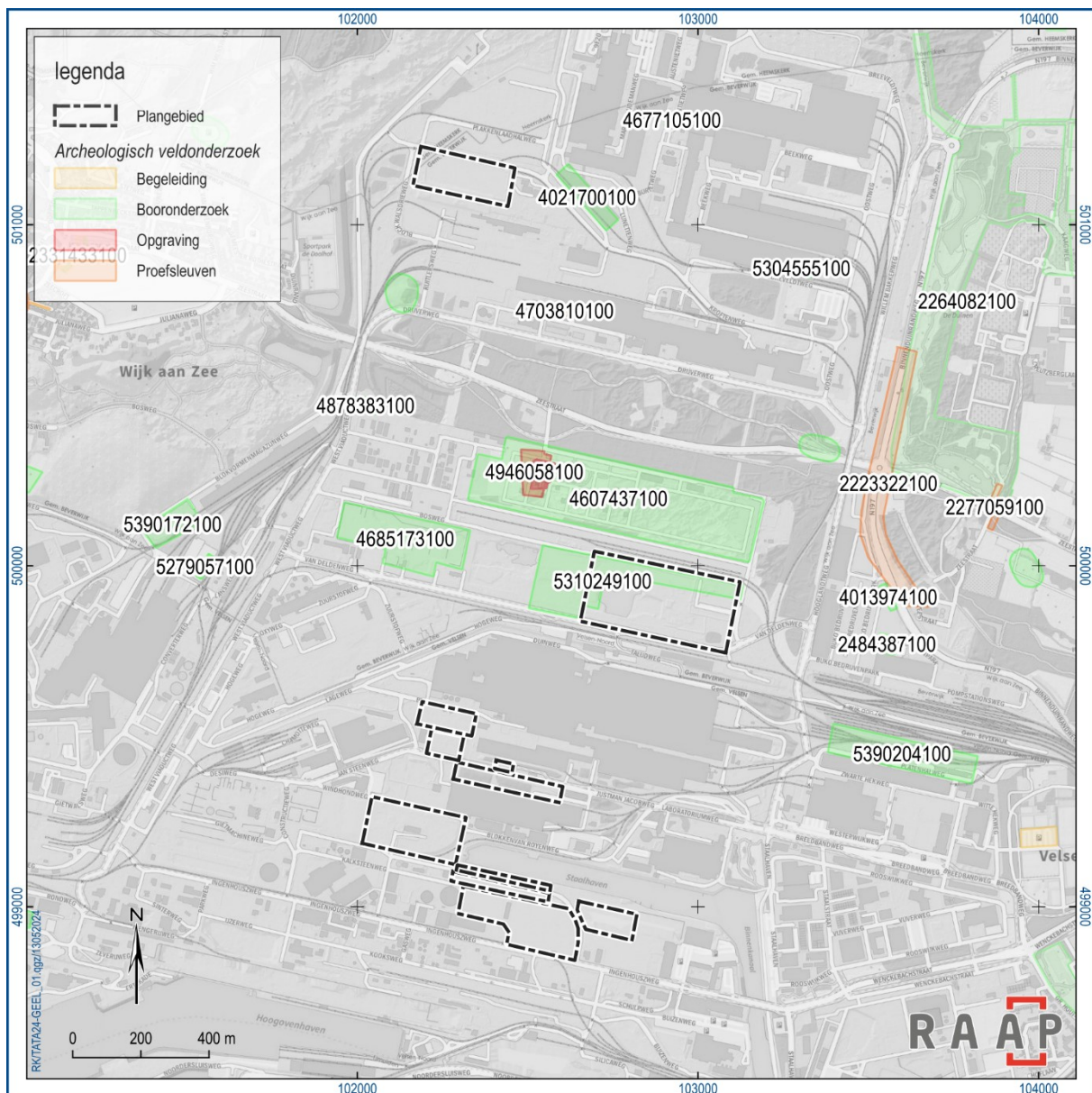
Zaakid.nr.	Complex	Beginperiode	Eindperiode
5054557100	Vondsten ter plaatse van buitenplaats Tusschenwijk. 1 spitspoor/schopsteek; 4 diergraven; 445 paalkuilen; 3 kelders; 12 waterputten; 123 kuilen; 6 cultuurlagen; 6 muren; 1 diergang; 11 greppels/sloten; 2 wegen, (on)verhard; 6 visbotten; 43 roodbakkend geglazuurde steelpannen; 33 witbakkend geglazuurde bekers - industrieel wit; 5 witbakkend geglazuurde pispotten; 2 brokken; 3 st. gladwandig aardewerk, gedraaid; 1 ring; 295 roodbakkend (geglazuurde); potten, bolvormig; 2 brokken; 1 middelgroot zoogdier; 3 botten - schaap; 1 koker; 11 groot zoogdier; 1 tamme eend; 164 st. roodbakkend geglazuurd aardewerk; 2 brokken; 4 plavuizen, ongeglazuurd; 3 witbakkend geglazuurde kannen - industrieel wit; 103 bakstenen; 9 witbakkend geglazuurde kom; 16 st. steengoed; 2 Fayence kannen; 6 duigen/hoepels; 1 hanger; 1 brok; 50 porseleine borden; 1 Engels aardewerken theepotten; 67 witbakkend geglazuurde kommen - industrieel wit; 7 olielampen - roodbakkend geglazuurd; 3 Fayence bekers; 164 roodbakkend geglazuurde grappen; 26 roodbakkend geglazuurde vuurtesten; 18 roodbakkend geglazuurde vergieten; 34 kippenbotten; 1 schop; 1 paal; 18 roodbakkend geglazuurde bekers; 1 roodbakkend (geglazuurd) deksel; 55 roodbakkend geglazuurde kommen; 39 st. fayence; 23 majolica borden; 8 jyttepotten; 14 botten - kat; 23 st. bouwmetaal; 161 witbakkend geglazuurde borden - industrieel wit; 1 beitel; 11 witbakkend geglazuurde borden; 20 plavuizen, ongeglazuurd; 6 st. steengoed geglazuurd; 3 knoppen; 62 roodbakkend geglazuurde borden; 1 st. majolica:lood- en tingeglazuurd; 1 blik; 2 emmers; 66 dakpan; 5 witbakkend geglazuurde theepotten - industrieel wit; 17 st. steengoed geglazuurd: voorraadvat; 1 deksel; 42 wandtegels - polychroom; 1 kist; 5 plavuizen, geglazuurd; 80 st. industrieel wit (Maastrichts); 1 porseleinen kom; 1 st. bot - zoogdier, wild; 19 steengoed geglazuurde kannen; 10 roodbakkend geglazuurde kannen; 1 gesp; 10 witbakkend geglazuurde steelpannen; 3 dakleien; 1 st. porselein; 27 spijkers; 3 hengsels; 234 st. bot - paard; 10 witbakkend geglazuurde vuurtesten; 14 witbakkend geglazuurde vergieten; 19 steengoed geglazuurde mineraalwaterflessen; 96 pijpfragmenten; 1 gesp; 20 porseleinen koppen; 286 Fayence borden; 2 st. Engels ('creamware/blackware/pearlware'); 52 Fayence kommen; 129 st. bot - rund; 4 st. bot - schaap en/of geit; 18 st. bot - varken; 3 platen/strippen; 8 tegels; 13 botfragmenten klein knaagdier; 43 st. witbakkend geglazuurd aardewerk; 1 Fayence deksel; 1 Fayence apothekerspot; 2 muurankers; 3 witbakkend geglazuurde grappen; 527 st. bot - hond.	Late middeleeuwen B	Nieuwe tijd laat
3132831100	1 cultuurlaag; 1 boemerang.	IJzertijd	IJzertijd

4946058100	3 bouwvoren; 2 cultuurlagen; 2 greppels/sloten; 1 spitspoor/schopsteek; 1 weg, (on)verhard; 16 kuilen; 11 paalgaten; 2 natuurlijke grondsporen; 3 roodbakkend geglazuurde vuurtesten; 1 roodbakkend geglazuurd vergiet; 3 roodbakkend geglazuurde steelpannen; 1 bot - varken; 1 bot - paard; 3 roodbakkend (geglazuurde) potten, bolvormig; 1 steengoed geglazuurde zalfpot; 5 st. steengoed; 12 porseleinen borden; 10 st. bot - hond; 1 Fayence kom; 1 bot - kat; 4 Majolica borden; 8 pijpfragmenten; 4 roodbakkend geglazuurde kommen; 3 steengoed geglazuurde voorraadvaten; 16 st. Fayence; 2 st. steengoed geglazuurd; 1 amfoor; 7 witbakkend geglazuurde bekens - industrieel wit; 3 st. industrieel wit (Maastrichts); 1 roodbakkend geglazuurde grape; 2 st. bot - klein knaagdier; 68 witbakkend geglazuurde borden - industrieel wit; 16 st. bot - rund; 4 witbakkend geglazuurde vuurtesten; 20 roodbakkend geglazuurde borden; 20 st. witbakkend geglazuurd aardewerk; 14 Fayence borden; 6 witbakkend geglazuurde vergieten; 1 witbakkend geglazuurd bord; 1 porseleinen kop; 4 steengoed geglazuurde kannen; 84 st. roodbakkend geglazuurd aardewerk; 2 witbakkend geglazuurde kommen; 2 st bot - groot zoogdier.	Nieuwe tijd vroeg	Nieuwe tijd laat
2874053100	Bewoning (inclusief verdediging) onbepaald	Vroege ijzertijd	Vroege middeleeuwen
2931230100	Bewoning (inclusief verdediging) onbepaald	Vroeg Romeinse tijd B	Vroeg Romeinse tijd B
2878144100	Bewoning (inclusief verdediging) onbepaald	Vroeg Romeinse tijd	Vroeg Romeinse tijd
2931214100	Bewoning (inclusief verdediging) onbepaald	Laat Romeinse tijd A	Laat Romeinse tijd A

Tabel 4. Archeologische waarnemingen (Archis3).

Eerder in de omgeving uitgevoerd veldonderzoek volgens Archis 3

In en rond het plangebied zijn acht eerder uitgevoerde archeologische veldonderzoeken geregistreerd. Deze worden hieronder weergegeven in figuur 12 en in tabel 5 nader toegelicht.

Figuur 12. Eerder uitgevoerd archeologisch veldonderzoek (Archis3).

Zaakid.nr.	Resultaat / advies	Opmerking
4021700100	In het grootste deel van het plangebied is de bodem tot 0,6 à 1,0 m –Mv (ca. 7,2 m +NAP) verstoord. Onder dit verstoorde pakket gaat het profiel over in duinzand, waar in 6 van de 8 boringen een veenlaag rond 4,8 - 5,05 m -Mv (ca. 3,45 – 2,94 m +NAP) optreedt. Het duinzand boven deze veenlaag is geïnterpreteerd als Jong Duinzand en dat onder de veenlaag als Oud Duinzand. Waar deze veenlaag ontbreekt, is dit onderscheid in duinzand niet vastgesteld. De top van het Oud Duinzand is tussen 4,86 en 5,1 m –Mv (3,09 en 2,94 m +NAP) aangetroffen. Tussen 8,7 en 9,2 m –Mv (0,66 en 1,0 m –NAP) gaat het Oud Duinzand over in Oud Strandzand. Op meerdere niveaus in het duinzand zijn vegetatiehorizonten aangetroffen. Alhoewel archeologische verwachtingen gelden voor zowel het Jonge als Oude Duinzand, is de verwachting dat deze niet zullen worden verstoord door de geplande bodemingrepen. Vervolgonderzoek is niet aanbevolen.	Booronderzoek RAAP. ⁴
4607437100	Jonge Duinen op een veenlaag (4-8 m -mv / 2,1-4,3 m +NAP) op Oude Duinen (4-6,6 m -mv / 1,5-5,0 m +NAP) op strandzand (> 7 m-mv / circa 1 m +NAP) aangetroffen. Archeologische vindplaats in het westelijke deel van het onderzochte gebied aangetroffen in de vorm van vooral aardewerk, bot en houtskool, vermoedelijk uit de brons- en ijzertijd en de Romeinse tijd. Advies: vervolgonderzoek is nodig bij ingrepen dieper dan 2,1 m +NAP, ingrepen reiken echter slechts tot 6,5 m +NAP, dus vrijgave.	Booronderzoek RAAP 2018. ⁵
4677105100	Onder een recent verstoord pakket is een opbouw van Jonge Duinzand op Oude Duin- en Strandzanden aangetroffen. De top van de Oude Duinen bevindt zich tussen de 4,86 en 5,1 m -Mv (3,09 en 2,94 m +NAP). Het booronderzoek heeft geen aanwijzingen opgeleverd voor de aanwezigheid van een archeologische relevante laag in het plangebied, in de vorm van bijvoorbeeld een vegetatiehorizont, vondst- en/of cultuurlaag. Op basis van deze gegevens en de geringe omvang van de geplande bodemingrepen is zodoende geen vervolgonderzoek aanbevolen.	Booronderzoek RAAP. ⁶
4685173100	Onderzocht gebied verstoord tussen 0,15 en 0,65 m -Mv (7,3 tot 7,8 m +NAP). Hieronder Jonge Duinen met een top op 1,6 tot 6,37 m +NAP. Geen bodemvorming aangetroffen, wel een kalkloos niveau op 3,3 m -Mv (3,6 m +NAP) van circa 15 cm dik. Op een diepte van 2,9 m -Mv (ca. 4,17 m +NAP) is een veenlaag met zandbrokken aangetroffen. Advies: vrijgave.	Booronderzoek RAAP 2019. ⁷
4703810100	Aan de basis van de profielen ligt een dik pakket zand, dat vermoedelijk tot de Oude Duinen kan worden gerekend. Op een hoogte van ca. 3.3 m +NAP is in dit zandpakket een veenlaag van nog ca. 40 cm dik waargenomen. Dit veen zal het restant zijn van een veendek dat zich gedurende korte tijd heeft ontwikkeld in de vroege middeleeuwen, en dekt een sporenvlak uit de 8e eeuw af. Bovenop dit veenpakket ligt Jong Duinzand welke hier is komen te liggen tijdens verstuingen vanaf de 8e of 9e eeuw. In het Jonge Duinzand is een vegetatieniveau aangetroffen op een hoogte van 5.45 m +NAP. Tijdens het onderzoek zijn geen archeologische sporen of vondsten aangetroffen. Verder vervolgonderzoek binnen het plangebied is daarom niet aanbevolen.	Begeleiding RAAP. ⁸
4946058100	Zie 5054557100 hierna.	Proefsleuven RAAP.
5054557100	Onderzoek ter plaatse van buitenplaats Tusschenwijk. Sporen aangetroffen in de top van de Jonge Duinen van de voormalige Tusschenwijkseweg, perceelsgrenzen (greppels en sloten) en sporen van landbouw (grondverbetering, hekken, omheining en veldschuur) vanaf de 18e eeuw en muren en funderingen uit de 19e en 20e eeuw. Vondstmateriaal uit dezelfde periode met enkele vondsten uit de periode 10e-14e eeuw. Advies: opgraving, dus geen vervolg.	Opgraving RAAP 2021. ⁹

5310249100	Humeus niveau in de top van de Oude Duinen aangetroffen op 3,45 m –mv / 4,37 m NAP met een hoge verwachting voor de aanwezigheid van archeologische resten uit de bronstijd – vroege middeleeuwen. Niveau wordt vaak afgedekt door veen en is dus waarschijnlijk goed geconserveerd. Plaatselijk diepe verstoringen van de top van de Oude Duinen, vooral waar vroeger bebouwing heeft gestaan. Advies: vervolgonderzoek bij bodemingrepen onder 4,2 m +NAP.	Booronderzoek RAAP 2022. ¹⁰
------------	--	--

Tabel 5. Eerder uitgevoerd archeologisch veldonderzoek (Archis3).

Bekende archeologische gegevens uit andere bronnen

In het plangebied komen geen bestaande of verdwenen molens voor.¹¹ Volgens de Indicatieve Kaart van het Militair Erfgoed ligt het plangebied in de zone van de *Atlantikwall*, een Duitse kustverdedigingslinie uit de Tweede Wereldoorlog. Geallieerde stafkaarten laten zien dat het plangebied inderdaad temidden van Duitse stellingen ligt. Alleen in deelgebied 1, 7, 8 en 11 is niets aangegeven (figuur 13).

⁴ De Boer & Warning, 2017.

⁵ Coppens, 2019.

⁶ Coppens & Wolzak, 2019.

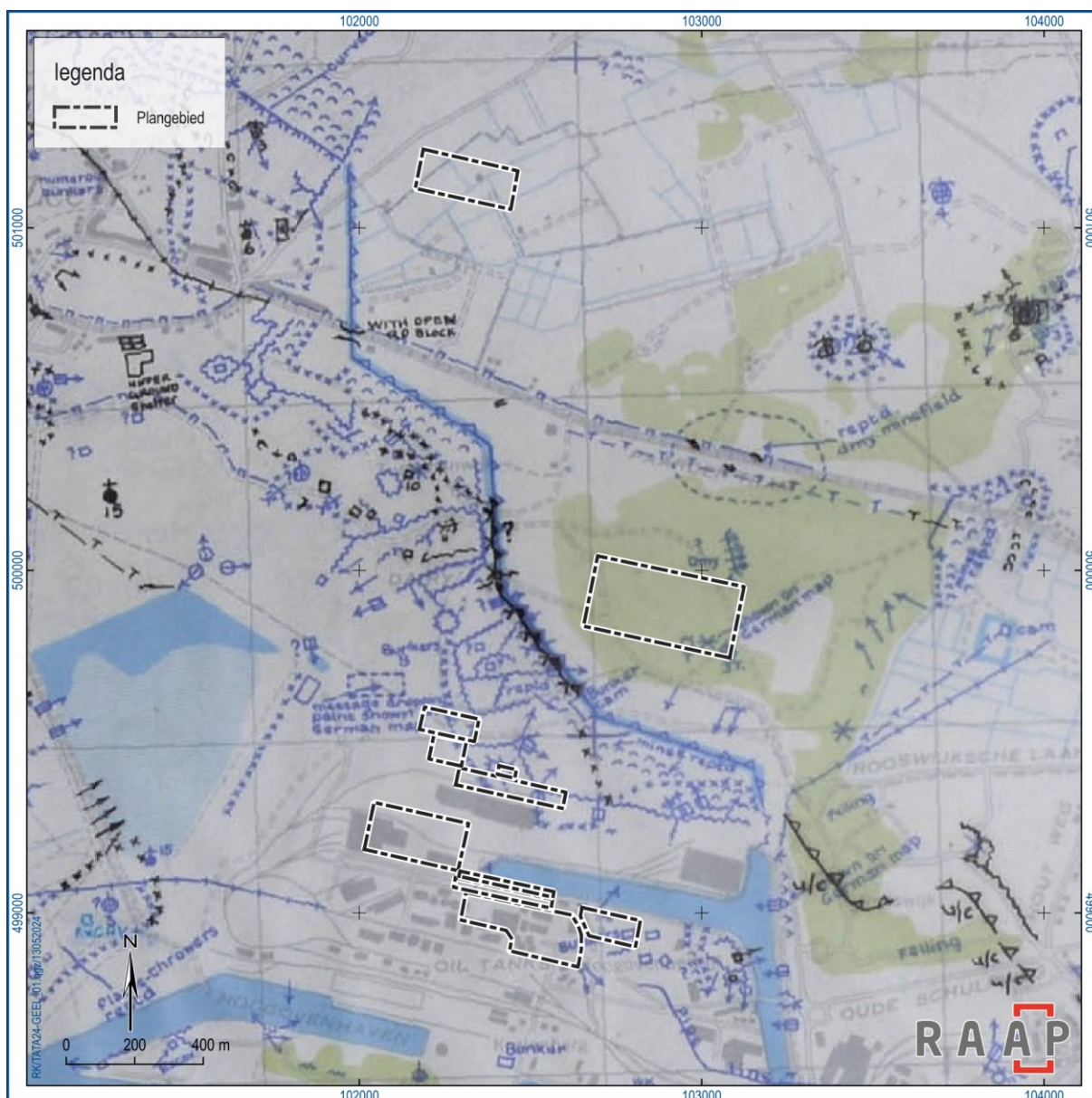
⁷ Wolzak et al., 2019.

⁸ Hakvoort & Van der Wal, 2020.

⁹ Mol, 2023.

¹⁰ Peeters, 2022.

¹¹ Allemolenskaart.nl

Figuur 13. Geallieerde stafkaart (Canadian Overprint).

De Informatiekaart Landschap en Cultuurhistorie van de provincie Noord-Holland biedt geen verdere extra informatie.¹²

2.4 Historische situatie

Op basis van historische kaarten kan inzicht worden verkregen in het historisch gebruik van een gebied van na de late middeleeuwen tot begin 20e eeuw. In die periode was men veel minder dan daarvoor gebonden aan de (on)mogelijkheden die het natuurlijke landschap bood voor bewoning en andere vormen van landgebruik. Het historisch gebruik zegt daarmee iets over de archeologische potentie van

¹² <https://geoapps.noord-holland.nl/GeoWeb/Viewer/?app=d46e98fbf40849859f712b54acf92977>

het gebied. Daarnaast kan het informatie leveren over eventuele bodemverstoringen die in het verleden hebben plaatsgevonden.

Begin 17^e eeuw ligt het plangebied nog in woest duingebied en wijst niets op bebouwing of bewoning. Er loopt wel een weg van west naar oost door het plangebied. Het aangegeven reliëf lijkt te wijzen op Jonge Duinen (figuur 14).

Figuur 14. Globale ligging van het plangebied (rood) op de Kaart [redacted] Colom uit 1639. Het noorden is rechts.

Begin 19e eeuw is op de kadastrale minuutplan niets aangegeven ter plaatse van deelgebieden 2 t/m 11, behalve buitenplaats Tusschenwijk, dat lijkt uit één pand te bestaan. Percelen in de omgeving zijn wel zichtbaar, maar niet rond Tusschenwijk. Aangezien dit kadaster voornamelijk is opgesteld voor belastingdoeleinden, zal het ter plaatse van het plangebied gegaan zijn om woeste, ongebruikte grond. Deelgebied 1 ligt wel in een verkaveld, maar onbewoond gebied (figuur 15 & figuur 16).

Figuur 15. De kadastrale minuutplan van 1832. In rood de globale ligging van deelgebieden 2 t/m 11.

Figuur 16. De kadastrale minuutplan van 1832. In rood de globale ligging van deelgebied 1.

Deze situatie blijft lange tijd stabiel. Topografische kaarten uit de 19^e en 20^e eeuw laten zien dat het plangebied medio 20^e eeuw nog steeds in onbewoond en onbebouwd, maar wel verkaveld gebied ligt met reliëfvormen die duidelijk wijzen op afgegraven Jonge Duinen. Alleen deelgebied 2 en een deel van deelgebied 3 liggen op nog niet afgegraven Jonge Duinen. Buitenplaats Tusschenwijk ligt begin 20^e eeuw iets ten noordwesten van deelgebied 2. Om het pand heen lijken akkers, tuinen of plantenbedden te liggen, eveneens nog buiten deelgebied 2. In 2000 blijkt het pand er nog steeds te zijn en het is nog zichtbaar op recente luchtfoto's. Het pand staat geregistreerd met bouwjaar 1932. In deelgebied 3 ligt een pand, dat medio 20^e eeuw niet meer aanwezig is. Op de topografische kaart van 1925 is te zien dat er twee elkaar kruisende wegen in deelgebied 11 liggen. Pas in het tweede kwart van de 20^e eeuw wordt het plangebied bij het terrein van Hoogovens getrokken. Op de topografische kaart van 1954 liggen de deelgebieden 3 t/m 11 op dit industrieterrein. Deelgebied 7 is dan deels bebouwd en deelgebied 11 is vrijwel geheel bebouwd. Ook de Staalhaven net ten noorden van deelgebied 8 en 10 is dan aangelegd. Op de topografische kaart van 1975 liggen alle deelgebieden op het

Hoogoventerrein. Deelgebied 2, 3, 7, 9, 10 en 11 zijn dan bebouwd en door deelgebied 8, of vlak daarlangs loopt een weg. Deze situatie blijft grotendeels stabiel tot eind 20^e eeuw (figuur 17).

2.5 Huidige situatie

Aan de hand van actuele gegevens van recente luchtfoto's, Google Street View en navraag bij de opdrachtgever zijn de onderstaande zaken over de huidige situatie te melden.

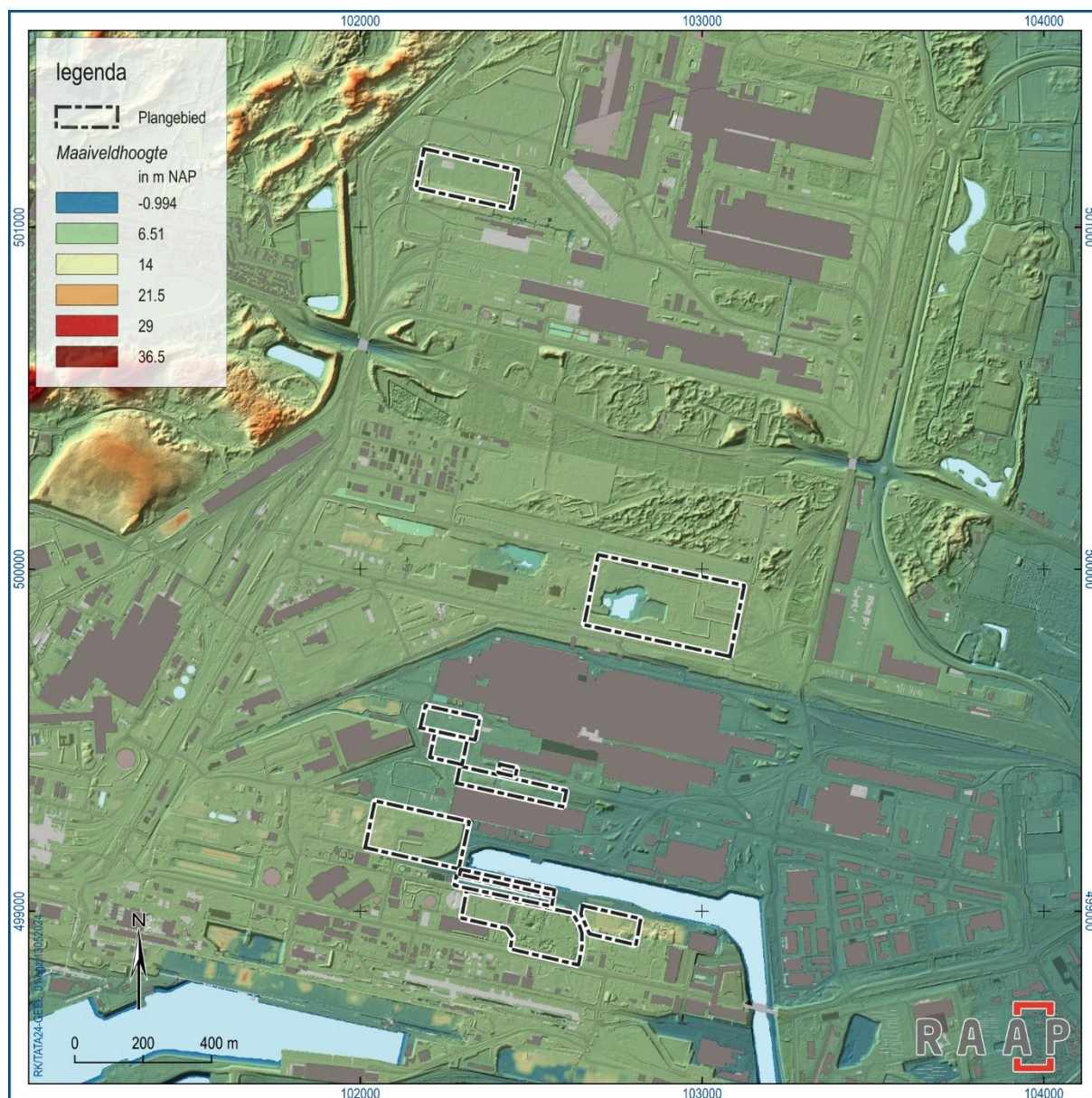
Huidig grondgebruik	Industrieterrein, braakliggend (figuur 18).
Hoogteligging maaiveld	Deelgebied: 1: 7,80 – 8,20 m +NAP 2: 4,64 – 8,11 m +NAP 3: 5,09 – 5,19 m +NAP 4: 5,07 – 6,52 m +NAP 5: 4,99 – 5,82 m +NAP 6: 4,33 – 6,11 m +NAP 7: 3,72 – 11,33 m +NAP 8: 3,38 – 3,66 m +NAP 9: 3,40 – 7,66 m +NAP 10: 4,59 – 14,30 m +NAP 11: 7,74 – 10,66 m +NAP Zie figuur 19.
Bodemverstoringen	Tata Steel beschikt over een inventarisatie van de diepte van bestaande bodemverstoringen (figuur 20). Dit levert per deelgebied het volgende overzicht op: 1: grotendeels 0 – 1,5 m -mv, aan de randen 3 m en dieper. 2: grotendeels 3 m en dieper, aan de randen 0 – 1,5 m -mv. 3: grotendeels 3 m en dieper, aan de randen 0 – 1,5 m -mv. 4: grotendeels 3 m en dieper, aan de zuidrand 0 – 1,5 m -mv. 5: in het midden 3 m en dieper, aan de noord- en zuidrand 0 – 1,5 m -mv. 6: grotendeels 3 m en dieper, aan de noordrand 0 – 1,5 m -mv. 7: grotendeels 0 – 1,5 m -mv, in de zuidoostelijke hoek en in het westen 3 m en dieper. 8: 0 – 1,5 m -mv. 9: grotendeels 3 m en dieper, aan de west- en noordrand 0 – 1,5 m -mv. 10: grotendeels 3 m en dieper, aan de westrand 0 – 1,5 m -mv. 11: grotendeels 3 m en dieper, aan de oostrand en in het zuidwesten 0 – 1,5 m -mv.
Grondwatertrap of -stand	Niet gekarteerd.
Milieutechnische condities	Geen registraties. ¹³
Aanwezige constructies (funderingen, kelders e.d.)	Resterende funderingen gesloopte bebouwing.
Locatie en diepte van kabels/leidingen	Zie figuur 21. KLIC geeft geen informatie over diepteligging.

Tabel 6. Overzicht van de huidige situatie van het plangebied.

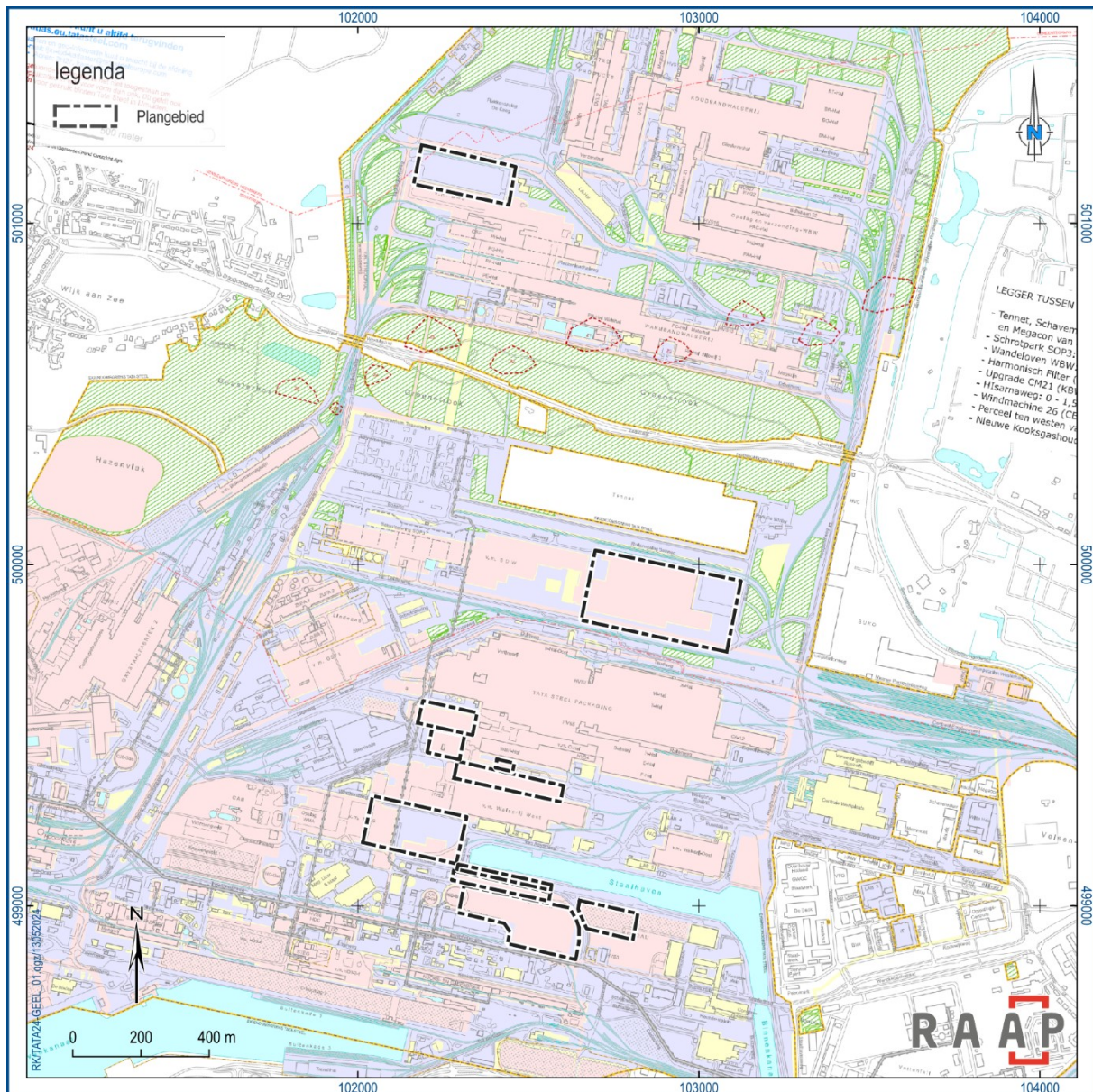
¹³ Bodemloket.nl

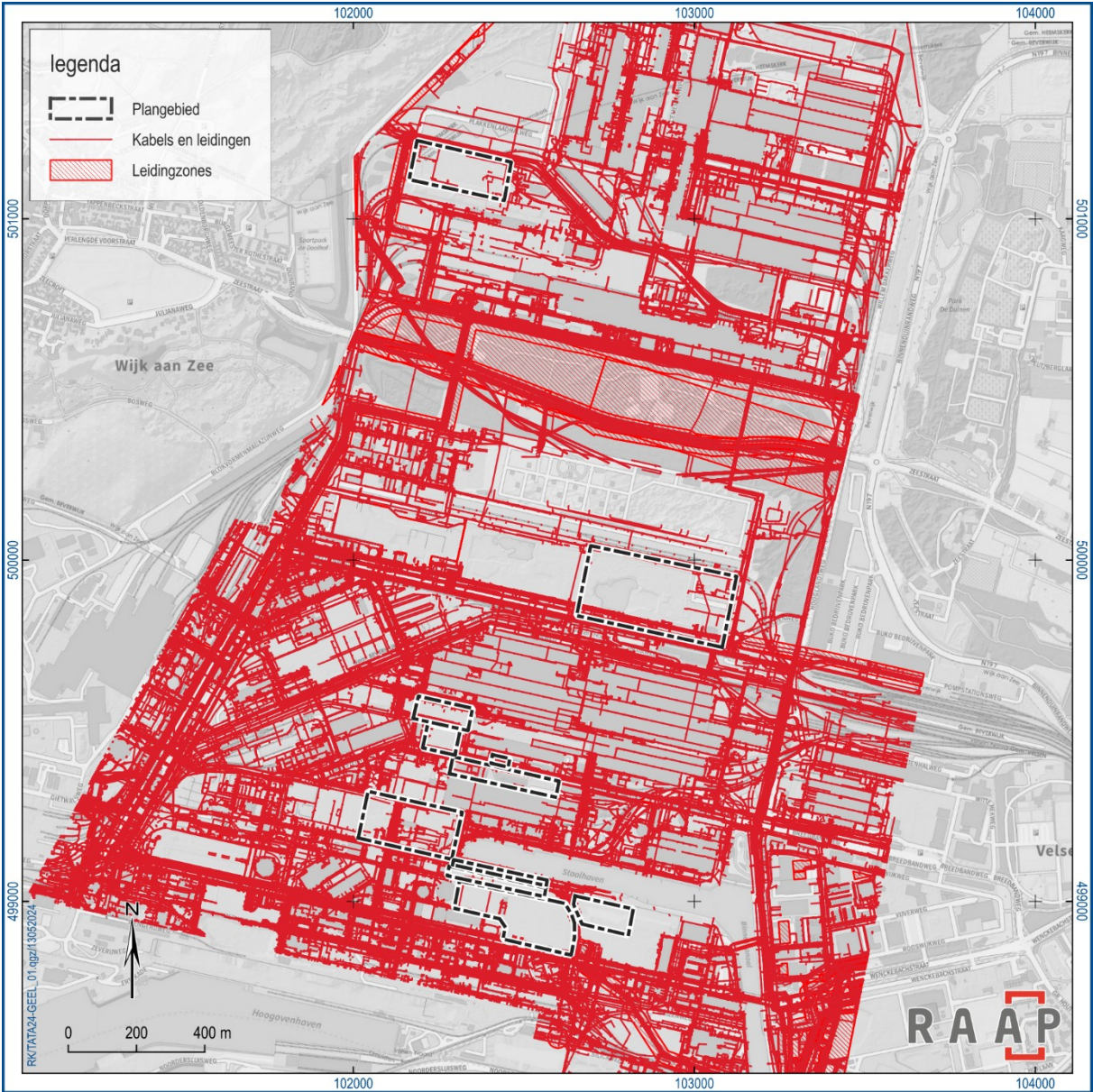
Figuur 18. Luchtfoto.

Figuur 19. Weergave van de maaiveldhoogte volgens het Actueel Hoogtebestand van Nederland (AHN4).

Figuur 20. Inventarisatie van de diepte van bodemverstoringen op het terrein van Tata Steel. Lila: 0 – 1,5 m diep verstoord; geel: 1,5 tot 3 m diep verstoord; oranje: 3 m en dieper verstoord.

Figuur 21. Kabels en leidingen.

2.6 Toekomstige situatie

Uit navraag bij de opdrachtgever is het volgende gebleken over de toekomstige situatie:

Aard	Tijdelijke layout area tijdens bouwwerkzaamheden in de directe omgeving.
Omvang en diepte	265.495 m², diepte max. 2 m.
Invloed op maaiveld en grondwater	Geen.
Toekomstig gebruik	Tijdelijke layout area tijdens bouwwerkzaamheden in de directe omgeving.
Toekomstige gebruiker	Aannemers.

Tabel 7. De toekomstige situatie.

3 Gespecificeerde archeologische verwachting

Op basis van de tijdens het bureauonderzoek verzamelde gegevens is een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld. Deze geeft inzicht in de aard en de ouderdom (inclusief omvang en uiterlijke kenmerken), (diepte)ligging, en gaafheid van eventueel aanwezige archeologische resten.

Aard en ouderdom

Het verspreidingspatroon van archeologische vindplaatsen is voor een groot deel gerelateerd aan de fysieke eisen die de mens stelde aan de leef- en woonomgeving. Het meest markant zijn de verschillen tussen jager-verzamelaars enerzijds en landbouwers anderzijds.

Jager-verzamelaars

In de steentijd (paleolithicum t/m neolithicum) leefden de mensen voornamelijk van de jacht, visvangst en het verzamelen van eetbare planten en vruchten. Deze zogenaamde jager-verzamelaars trokken door het landschap en verbleven alleen tijdelijk op een plek. Uit een ruimtelijke analyse blijkt dat hun kampementen in vrijwel alle gevallen waren gesitueerd op de overgang van nat naar droog. Nabij dergelijke gradiëntzones waren namelijk de meeste voedselbronnen voorhanden en was (drink)water bereikbaar.

Het oppervlak uit de steentijd bevindt zich op 36 tot 25 m –mv, afhankelijk van de maaiveldhoogte (22 m -NAP). Er is onvoldoende informatie voorhanden over de aan- of afwezigheid van gradiëntzones. Er geldt dan ook een niet nader gespecificeerde archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de steentijd.

Landbouwers

Met de introductie van de landbouw (vanaf het neolithicum) werd de mate waarin gronden geschikt waren om te beakkeren een steeds belangrijker factor in de locatiekeuze van de mensen. De eerste akkergronden werden aangelegd op de van nature vruchtbaarste gronden. Bovendien moesten de gronden goed ontwaterd zijn.

Het plangebied kenmerkt zich vanaf ongeveer de ijzertijd door de ligging op een strandwal. Hierdoor worden archeologische resten vanaf deze tijd tot en met de 16^e eeuw verwacht. Op basis van het historisch kaartmateriaal blijkt dat er in de nieuwe tijd geen bewoning in het plangebied heeft plaatsgevonden. De eerste bebouwing in het plangebied is medio 19^e eeuw te zien op topografische kaarten in deelgebied 3.

Vindplaatsen van landbouwsamenlevingen zijn over het algemeen enkele honderden vierkante meters tot meerdere hectare groot (een boerenerf tot een heel dorp) en kenmerken zich door een spreiding van vondstmateriaal in een oude bodemhorizont in de afzettingen van de Oude Duinen.

Iets ten noordwesten van deelgebied 2 ligt sinds begin 19^e eeuw buitenplaats Tusschenwijk, waarvan het pand nu nog bestaat. Resten hiervan worden niet verwacht, maar bij het pand horende akkers, tuinen of planten bedden zouden zich – hoewel niet zichtbaar op historische kaarten – uitgestrekt kunnen hebben tot in dit deelgebied. Tijdens de Tweede Wereldoorlog lagen in het plangebied Duitse

stellingen van de *Atlantikwall*. Alleen in deelgebied 1, 7, 8 en 11 zijn geen resten te verwachten van de inrichting van het landschap voor militaire doeleinden.

(Diepte)ligging

Het plangebied kenmerkt zich door een gestapeld landschap waarin meerdere archeologisch relevante niveaus voorkomen. Deze zijn herkenbaar aan ontkalkte zones in het Jonge Duinzand en/of afgedekte bodemhorizonten of veenlagen in de Oude Duinen.

Het pakket Oude Duinen kan tot ongeveer 3,09 m +NAP voorkomen in deelgebied 1 (4,71 m -mv; zie tabel 5; zaakidentificatienummer 4021700100 & tabel 6). Het pakket Oude Duinen kan tot ongeveer 3,45 m +NAP voorkomen in deelgebied 2 (1,19 m -mv; zie tabel 5; zaakidentificatienummer 5310249100 & tabel 6).

In de overige deelgebieden moet er rekening gehouden worden met Oude Duinen die tot 5,0 m +NAP reiken (vanaf 0,09 m -mv voor deelgebied 3, 0,07 m -mv voor deelgebied 4; 2,74 voor deelgebied 11 en aan maaiveld voor alle overige deelgebieden; zie tabel 6).

Resten van de inrichting van het landschap voor militaire doeleinden uit de Tweede Wereldoorlog zullen vanaf het maaiveld aanwezig zijn of zijn geweest.

Fysieke kwaliteit

Aangezien in het plangebied afdekkende pakketten aanwezig kunnen zijn, is mogelijk sprake van een goede conservering van de archeologische resten.

In het plangebied is de bodem afgegraven ten behoeve van de aanleg van het Hoogoventerrein. Uit het AHN blijkt dat het gaat om een hoogteverschil van 4 tot 17 m. Daaruit kan geconcludeerd worden dat eventuele archeologische resten hier deels of volledig verdwenen kunnen zijn.

4 Conclusies en advies

4.1 Conclusie

Op grond van de onderzoeksresultaten en onder verwijzing naar de doelstellingen, kunnen de volgende uitspraken worden gedaan:

- De geplande ingrepen reiken tot maximaal 2 m diep.
- Vanaf 36 tot 25 m diepte geldt een niet nader te specificeren verwachting voor de aanwezigheid van resten van tijdelijke kampementen van jagers-verzamelaars uit de steentijd.
- Deelgebieden 2 t/m 6 en 9 t/m 11 zijn grotendeels tot 3 m en dieper verstoord, met (meestal aan de randen) ondiepere verstoringen van 0 tot 1,5 m diep.
- Deelgebieden 1 & 7 zijn verstoord van 0 tot 1,5 m -mv met (meestal aan de randen) diepere verstoringen van 3 m en meer.
- Deelgebied 8 is van 0 tot 1,5 m diep verstoord.
- De Oude Duinen kunnen in deelgebied 1 voorkomen tot 3,09 m +NAP / 4,71 m -mv; dit niveau wordt niet geraakt door de geplande ingrepen.
- De Oude Duinen kunnen in deelgebied 2 voorkomen tot 3,45 m +NAP / 1,19 m -mv; dit niveau wordt geraakt door de voorgenomen ingrepen.
- De Oude Duinen kunnen in deelgebied 3 en 4 voorkomen tot 5 m +NAP / respectievelijk 9 en 7 cm -mv; dit niveau wordt geraakt door de geplande ingrepen.
- De Oude Duinen kunnen in deelgebied 11 voorkomen tot 5 m +NAP / 2,74 m -mv; dit niveau wordt niet geraakt door de voorgenomen ingrepen.
- In de overige deelgebieden kunnen de Oude Duinen tot 5 m +NAP voorkomen, dit is vanaf maaiveld.
- Vanaf de onderzijde van de aanwezige verstoring bestaat de kans op de aanwezigheid van afgedekte bodemhorizonten waarin resten van bewoning door landbouwsamenlevingen aanwezig kunnen zijn. Binnen het traject van de Oude Duinen en strandwallen kunnen resten worden verwacht uit de ijzertijd tot en met de 16e eeuw.
- In deelgebied 2 bestaat een kleine kans op de aanwezigheid van resten van akkers, tuinen of plantenbedden van buitenplaats Tusschenwijk, dat ten noordwesten ervan lag.
- Er bestaat een kans op de aanwezigheid van resten van Duitse stellingen aan en direct onder maaiveld in deelgebied 2-6 en 9-10.

4.2 Advies

Op basis van de resultaten van het onderzoek blijkt dat in het plangebied (mogelijk) archeologische resten bedreigd worden door de voorgenomen bodemingrepen. Daarom wordt geadviseerd om in het plangebied een verkennend booronderzoek te laten uitvoeren. Een dergelijk vervolgonderzoek heeft tot doel de opbouw van de ondergrond, de bodemopbouw en/of bodemverstoringen gedetailleerd in kaart

te brengen. Aan de hand daarvan kan de in dit bureauonderzoek opgestelde archeologische verwachting worden getoetst en kunnen concrete gegevens worden verzameld over gaafheid en diepteligging van de verwachte archeologische resten. In alle deelgebieden wordt dit onderzoek aanbevolen, behalve in deelgebied 1 en 11, waar het niveau van de Oude Duinen naar verwachting niet zal worden geraakt door de voorgenomen ingrepen. Geadviseerd wordt het booronderzoek primair – gezien de geplande diepte van de ingrepen – te beperken tot die delen van de plangebieden die 0 tot 1,5 m diep zijn verstoord. Voor de delen die tot 3 m en dieper zijn verstoord wordt alleen geadviseerd incidenteel een controleboring te laten verrichten.

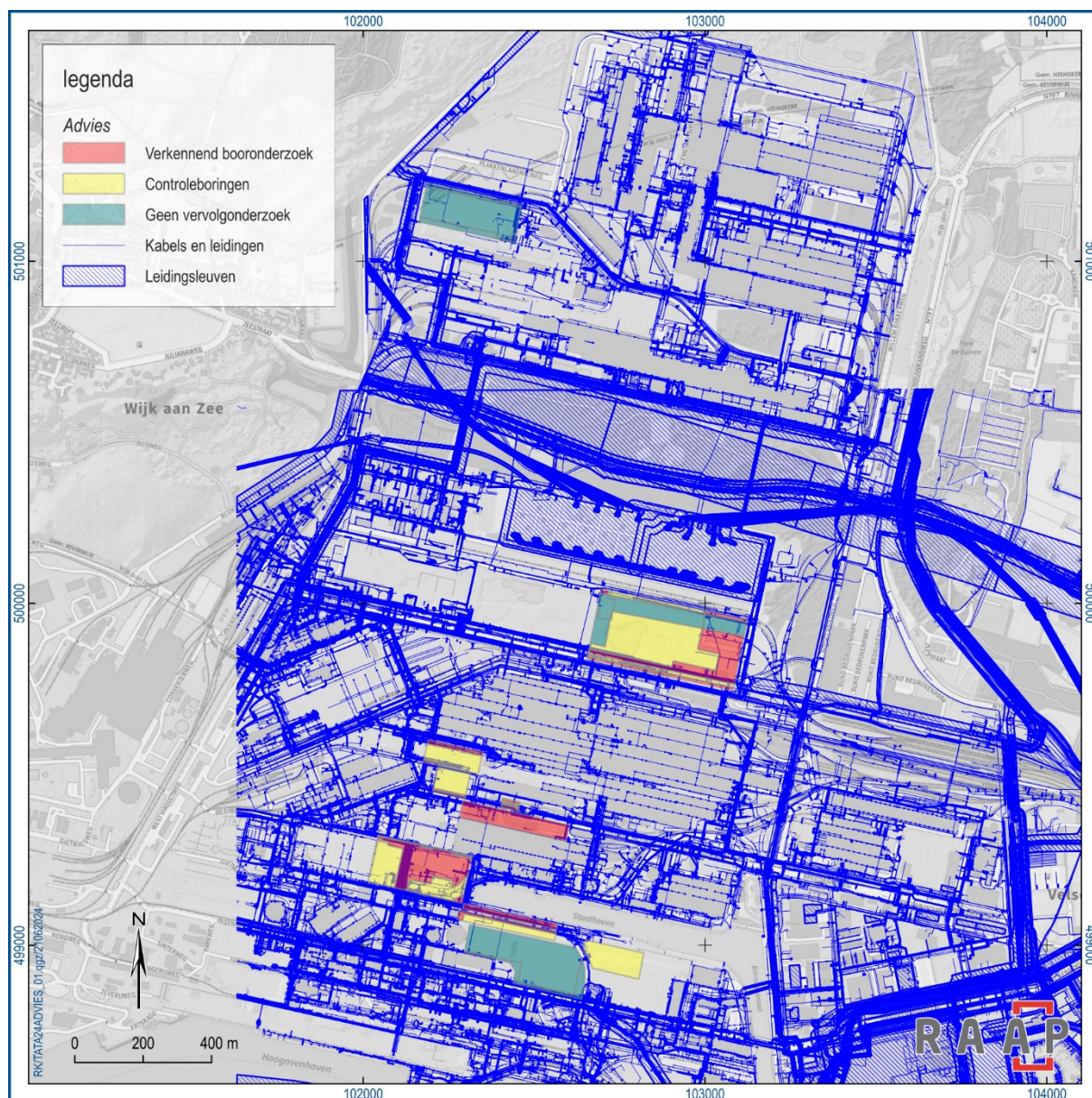
Voor reeds onderzochte delen van de plangebieden wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd evenals delen van de plangebieden waar kabel- en leidingsleuven doorheen lopen.

Het verdient aanbeveling wanneer tijdens het booronderzoek in de Oude Duinen goed afgedekte humeuze lagen worden aangetroffen, deze in het veld te laten bemonsteren ten behoeve van macrobotanisch onderzoek. Hiermee kunnen akkerlagen worden geïdentificeerd en bewoning in de omgeving worden vastgesteld.

Eventueel aanwezige resten uit de Tweede Wereldoorlog van de inrichting van het landschap voor militaire doeleinden zijn niet goed op te sporen. Doorgaans worden deze per toeval aangetroffen. Voor het geval dat dergelijke resten tijdens de werkzaamheden worden aangetroffen, verdient het aanbeveling om vooraf een meldingsprotocol af te stemmen met het bevoegd gezag en vast te stellen.

4.3 Tot slot

Dit rapport geeft (selectie)adviezen. Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Heemskerk, Beverwijk en Velsen, deze al dan niet over te nemen in de vorm van een (selectie)besluit.

Figuur 22. Kaart bij het advies.

Literatuur

- , 2017. Plangebied Kroftenweg/Tata Steelterrein (Wijk aan Zee) , gemeente Beverwijk; archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek (mechanisch booronderzoek, verkennende fase). RAAP-notitie 5795.
- , 2019. Plangebied Onshore Substation HKN te Wijk aan Zee, gemeente Beverwijk; archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek (IVO-O, karterend booronderzoek). RAAP-rapport 3969.
- , 2019. Plangebied Uitbreiding BD-Hal Tata Steel, gemeente Beverwijk; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (verkennend booronderzoek). RAAP-rapport 3796.
- , 2020. Walshal Pb En Pd, Locatie 7f-04, Tata Steel, gemeente Beverwijk, een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven, gevolgd door een archeologische opgraving, variant archeologische begeleiding. RAAP-rapport 4499.
- , 2004. Geomorfologische kaart Nederland (GKN). Achtergronddocument bij het landsdekkende digitale bestand. Alterra-rapport 1039, Wageningen.
- , 2023. Plangebied Tussenwijkweg (Hollandse Kust west Beta) te Wijk aan Zee. Gemeente Beverwijk. Archeologisch proefsleuvenonderzoek en een opgraving. RAAP-rapport 6218.
- , 2022. Plangebied Van Deldenweg (HVS33), project Low CO2 Power Infra te Wijk aan Zee, gemeente Beverwijk; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (verkennend booronderzoek). RAAP-rapport 6207.
- SIKB, 2016. Beoordelingsrichtlijn Archeologie. BRL SIKB 4000. SIKB, Gouda.
- TNO, 2021. Geologische overzichtskaart Nederland. <https://www.dinoloket.nl/ondergrondmodellen>
- , 2006. Nieuwe landelijke paleogeografische kaarten van Nederland in het Holoceen.
- , 2006. Geologische overzichtskaart van Nederland. TNO Bouw en Ondergrond, Utrecht.
- , 2019. Plangebied Schrootopslaglocatie Bosweg te Wijk aan Zee, gemeente Beverwijk; archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek (verkennend booronderzoek). RAAP-rapport 3901.

Websites/Digitale bronnen

ruimtelijkeplannen.nl
omgevingswet.overheid.nl
lokaleregelgeving.overheid.nl
dinoloket.nl
allemolenskaart.nl
ikme.nl

Plangebied Tata Steel Layout Area's te Velsen-Noord, gemeente Heemskerk, Beverwijk en Velsen.
Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek.

<https://geoapps.noord-holland.nl/GeoWeb/Viewer/?app=d46e98fbf40849859f712b54acf92977>
bodemloket.nl

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

Figuren:

Figuur 1. Aanduiding plangebied. Inzet: ligging in Nederland (ster).	6
Figuur 2. Nummering van de deelgebieden.	7
Figuur 3. Gemeentelijke archeologische beleidskaarten.	8
Figuur 4. Archeologische dubbelbestemmingen.	9
Figuur 5. Landschappelijke ontwikkeling vanaf de laatste ijstijd tot en met de midden ijzertijd. Paars: dekzand uit de ijstijd; blauw: water; vaalgeel: strandwallen; donkergroen: kwelders; lichtgroen: wadden en slikken; lichtgeel: Oude Duinen.	13
Figuur 6. Landschappelijke ontwikkeling van de late ijzertijd tot de 19 ^e eeuw. Blauw: water; vaalgeel: strandwallen; donkergroen: kwelders; lichtgroen: wadden en slikken; lichtgeel: Oude Duinen; bruin: veen; felgeel: Jonge Duinen; rood: stedelijke bebouwing.	14
Figuur 7. Geologische kaart.	16
Figuur 8. Geomorfologische kaart.	17
Figuur 9. Bodemkaart.	18
Figuur 10. Archeologische informatie (Archis3).	19
Figuur 11. Archeologische complextypen (Archis3).	20
Figuur 12. Eerder uitgevoerd archeologisch veldonderzoek (Archis3).	24
Figuur 13. Geallieerde stafkaart (Canadian Overprint).	27
Figuur 14. Globale ligging van het plangebied (rood) op de Kaart van [REDACTED] Colom uit 1639. Het noorden is rechts.	28
Figuur 15. De kadastrale minuutplan van 1832. In rood de globale ligging van deelgebieden 2 t/m 11.	29
Figuur 16. De kadastrale minuutplan van 1832. In rood de globale ligging van deelgebied 1.	30
Figuur 17. Het plangebied op diverse historische topografische kaarten uit de 19 ^e en 20 ^e eeuw.	32
Figuur 18. Luchtfoto.	34
Figuur 19. Weergave van de maaiveldhoogte volgens het Actueel Hoogtebestand van Nederland (AHN4).	35
Figuur 20. Inventarisatie van de diepte van bodemverstoringen op het terrein van Tata Steel. Lila: 0 – 1,5 m diep verstoord; geel: 1,5 tot 3 m diep verstoord; oranje: 3 m en dieper verstoord.	36
Figuur 21. Kabels en leidingen.	37
Figuur 22. Voorbeeld bijschrift figuur.	42

Tabellen:

Tabel 1. Administratieve gegevens.	11
Tabel 2. Overzicht van geraadpleegde geologische, geomorfologische en bodemkundige kenmerken van het plangebied en de directe omgeving.	15
Tabel 3. Archeologische terreinen (Archis3).	21
Tabel 4. Archeologische waarnemingen (Archis3).	23
Tabel 5. Eerder uitgevoerd archeologisch veldonderzoek (Archis3).	26
Tabel 6. Overzicht van de huidige situatie van het plangebied.	33
Tabel 7. De toekomstige situatie.	37

Bijlagen:

Bijlage 1. Tijdschaal

Bijlage 2. Motivatie geraadpleegde bronnen

Bijlage 1. Tijdschaal

Geologische perioden				Archeologische perioden			
Tijdvak	Chronozone	Datering	Tijdperk			Datering	
Holoceen	Laat Subatlanticum	1150 na Chr. 0 450 voor Chr.	Recente tijd			1945	
			Nieuwe tijd	C	1850		
	B			1650			
	A			1500			
	Vroeg Subatlanticum		Middeleeuwen	Laat B		1250	
				Laat A		1050	
				Vroeg	D: Ottoonse tijd	900	
					C: Karolingische tijd	725	
					B: Merovingisch tijd	525	
					A: Volksverhuizingstijd	450	
Romeinse tijd	Laat	270					
	Midden	70 na Chr.					
	Vroeg	15 voor Chr.					
Subboreaal	IJzertijd	Laat	250				
		Midden	500				
		Vroeg	800				
	Bronstijd	Laat	1100				
		Midden	1800				
		Vroeg	2000				
Atlantium	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2850				
		Midden	4200				
		Vroeg	4900/5300				
Boreaal	Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat	6450				
Midden		8840					
Preboreaal	Vroeg	9700					
Pleistoceen	Weichselien	Laat Glaciaal	Late Dryas	11.050			
			Allerød	11.500			
			Vroege Dryas	12.000			
			Bølling	12.500			
			Vroegste Dryas	13.500			
		Midden Glaciaal	Laat				
				Denekamp	30.500		
				Hengelo	60.000		
				Moershoofd	71.000		
				Odderade			
		Vroeg Glaciaal		Brørup			
					114.000		
				Eemien	126.000		
				Saalien II	236.000		
		Oostermeer	241.000				
		Saalien I	322.000				
		Belvédère/Holsteinien	336.000				
		Glaciaal x	384.000				
	Holsteinien	416.000					
	Elsterien	482.000					
	Prehistorie	Paleolithicum (Oude Steentijd)	Laat		12.500		
				Jong B	16.000		
				Jong A	35.000		
			Midden		250.000		
				Oud			

Bijlage 2. Motivatie geraadpleegde bronnen

LS03 en LS04, motivatie voor de keuze van de geraadpleegde bronnen (x indien van toepassing)

Bron	Geraadpleegd en afgebeeld/beschreven	Geraadpleegd, niet afgebeeld	Niet beschikbaar voor dit plan-/onderzoeksgebied	Bevat geen (nieuwe) relevante informatie	Opmerking
Bodemkaart van NL	x				
Geologische kaart van NL	x				
Geomorfologische kaart van NL	x				
Gedetailleerde bodemkaarten			x		
DINO		x			
Gegevens milieukundig bodemonderzoek		x			
Actueel Hoogtebestand Nederland	x				
Lucht- en satellietfoto's	x				
Topografische kaart van Nederland	x				
Oud(st)e kadasterkaarten	x				
Historische kaarten van Nederland	x				
Beeldmateriaal bouwhistorie			x		
Archeologische en cultuurhistorische rapportages		x			
Archieven (RAAP)		x			
Eigenaar en gebruiker		x			
AMK	x				
Archis	x				
CMA				x	
CAA				x	
CHW				x	
Literatuur (arch./aardwet.)		x			
Gebiedsgerichte specialisten		x			
Amateurarcheologen				x	
Gemeentelijke waarden- of verwachtingskaart	x				
Archeologisch depot				x	